1898. HARMINCZKETTEDIK ÉVFOLYAM. 38. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, FEBRUÁR 7.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre .... 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos
tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Dannenberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
és valamennyi hirdetési iroda.

Budapest, február 7.

Ezen a héten is ugyanabban a mederben fog tovább folyni a költségvetési vita, mint eddig is folyt. Ma, hétfőn, kezdődik a kereskedelmi tárcza részletes vitája, a mely szintén nem tart majd hosszabb ideig. A kereskedelmi tárcza után a földmivelésügyi tárczát veszik elő s e tárcza költségvetési vitájánál előreláthatólag ismét nagyobb vita lesz s különösen az agrárszoczializmus kérdése kerül majd megint napirendre. Az egész költségvetési vita pedig minden valószinüség szerint véget ér a legrövidebb idő alatt.

Ausztriában a helyzet az utóbbi napokban sem javult semmivel sem. A kormánynak legjobb szándékai is hajótörést szenvednek. A német pártok a merev magatartásukból nem engednek, mert most, hogy Badeni a politikájáról bő nyilatkozatokat tett, látják, hogy minő czéljai voltak. A németek ép ezért még vehemensebb harczra készülnek, az pedig előre látható, hogy ha a nemzetiségek önként nem engednek, a kormány tehetetlen velük szemben. A birodalmi gyülés tehát előreláthatólag egybe fog ülni ismét a nélkül, hogy a kormány a két hónapig tartó parlamenti szünetet fel tudta volna használni.

Francziaországnak most csak három kivánsága van. Az első, hogy az ország czimerébe bevehesse a kakast, a második, hogy egy nemzeti szentje legyen s e czélból szent Mártont nevezte ki, a kinek tiszteletére négyezer templom van szentelve Francziaországban s végül egy uj nemzeti ünnepet is kiván és pedig az orleánsi szüz tiszteletére. A kakasnak a czimerbe való bevételének eszméje akkor merült fel, mikor tavaly a czári pár Párisba utazott, de ez csak terv maradt; a második óhajjal sem szerencsésebb Francziaország, mert a pápa ugyan megigérte, hogy nemzeti szentté jelenti ki Mártont, de még ez sem történt meg s csakis a harmadik óhaj, tudniillik a Jeane d'Arc ünnep közeledik a megvalósuláshoz. Az ünnepnek — hogy ugy mondjuk — kettős éle volna. Az egyik az angolok ellen irányulna, a kiket Jeane d'Arc kiüzött Francziaországból, a másik a németek ellen, mert azt remélik, hogy az orleansi szüz ezeket meg Lotharingiából fogja kiüzni. A Jeanne d'Arc ünnep eszméje már tizenöt évvel ezelőtt felmerült s főleg a republikánusok körében keltett nagy lelkesedést, mikor a szenátusban tárgyalták; olyan emberek, mint Carnot, Floquet és Paul Bert is rászavazott. Hogy mégsem fogadták el, annak az az oka, mert nem akartak a juliusi ünnepnek, a mikor a Bastille bevételét ünneplik, konkurrencziát csinálni. Most a kérdést a nők vették a kezükbe s az már régi közmondás, hogy „le que femme vent, Dieu vent". Az ünnepet minden évben május hó második vasárnapján akarják megtartani és pedig először Párisban. De nem csak Párisban, hanem főleg a vidéken szándékoznak az ünnepet megülni Orleánsnak és Rouennek volna legtöbb igénye.

A belga ultramontánpártban napról-napra nagyobb lesz a zavar s mind szomorubb kilátásokkal nézhet a közelgő képviselőválasztások elé. Ma már nem is lehet egy egységes klerikális pártról beszélni Belgiumban. Nemsokára több frakczió lesz ebben a pártban, a mely pedig összes sikereit épen kitünő organizácziójának köszönheti, mint az ellenzéken. A katholikus demokrata párt csak a napokban szakadt el nyilt ülésen a kormánypárttól, s ez a szakadás oly nagy, hogy a genti püspök a legszigorubb rendszabályokhoz folyamodott, hogy a katholikus demokratákat fentartsa az ultramontán táborban. A brüsszeli függetlenségi párt is a legutóbbi közgyülésén elszakadt a klerikális párttól, mert arra a meggyőződésre jutott, hogy ez a párt nem törekszik egyébre, mint papi uralomnak létesitésére, a melynek pedig nem lenne egyéb következménye, mint a legszélsőbb szoczializmus. Jellemző, hogy a püspököket felszólitják arra, tiltsák meg a papoknak azt, hogy politizáljanak.

Az angol képviselőház néhány nap mulva egybe fog ülni s ezzel véget ért az a meglehetősen hosszu szünet, a mely az angol parlamenti tárgyalásokban beállt. A Salisbury-kormány meglehetősen nehéz körülmények közt kezdi meg a tanácskozást. A nagy többsége most is megvan ugyan az alsóházban s vele szemben egy gyenge ellenzék áll csak, de e többség szilárdságát nagyon megingatták az utóbbi időben azok a politikai események, a melyek most a világ szinpadán lejátszódnak. Napról-napra közelebb jön az idő, a mely meghozza a viharokat. A koalicziós kormányoknak — mint aminő a Salisbury-kormány — különben is megvan az a betegségük, hogy bizonyos idő multával önmaguktól összeomlanak, vagy legalább is több veszedelemnek vannak kitéve, mint azok, a melyek egy pártból kerültek ki. Különféle árnyalatok ütik fel a fejüket a kormánypárt kebelében, s azt csak nem lehet tudni, hogy ezek az árnyalatok a kormány tagjainak személyes hiveiből állanak-e, vagy pedig az alsóház olyan tagjai köré csoportosulnak, a kik a tömegből vezérszerepre akarják magukat felküzdeni. A mult hetek nagy kérdése, a khinai kölcsön kérdése ezt eléggé bizonyitja. A kérdés tárgyalásának kezdetén a kormánypárt s az ellenzék ritka egyértelmüséggel nyilatkozott a kölcsön mellett. Mikor aztán az oroszok fenyegetéseket bocsátottak világgá arra az esetre, ha Talienvan khinai kikötő a világforgalom számára megnyittatik, két irány állt egymással szemben az angol kormány kebelében. Az egyik, melyet Balfour, a kincstár első lordja, Hicks-Beach, a kincstárügyi miniszter és Chamberlain, a gyarmatügyi miniszter képviselt, a leghatározottabban a mellett volt, hogy a kormány maradjon meg az eredeti álláspontón; ezzel az iránynyal szemben állt Salisbury, a ki a leghatározottabb opportunista. Azok a sovinizták, a kik az előbb emlitett minisztereket követik, majdnem jobban fenyegetőztek még, mint az oroszok, s a helyzet tiz napon át nagyon veszedelmes jellegü volt. Végre is azonban győzött az óvatosság, s ma már mindenki tudja, hogy Anglia feladta követelését.

Görögországban nem épen a legkedvezőbbek az állapotok. Az antidinasztikus áramlat — mely már régi keletü — olyan mérveket öltött, hogy kezd kellemetlen lenni a királyra. A király Athén utczáin végig mehet s a lakosság fele nem köszön neki, sőt a legtöbben tüntetőleg zsebbe dugják a kezüket. György király nemrég egy ujságiró előtt nyilatkozott érzelmeiről s a görögöket igazságtalansággal vádolta. Azt mondta, hogy ha a görögök megelégedtek volna Kréta autonómiájával, akkor a török háboru nem tört volna ki. Csakhogy akkor mindenki a háborut akarta. Attól fél, hogy ha ő lemond, akkor köztársaság lesz Görögországban, ez pedig — szerinte — az ország romlására vezetne.

Spanyolország most arra törekszik, hogy mint a filippini szigeteken kitört forradalmat elnyomta, ugy a kubai forradalomnak is véget vessen. Madridból érkezett jelentések szerint ott az a vélemény uralkodik, hogy Blanco marsalnak a kubai főparancsnoknak a kubai felkelőkkel folytatott tárgyalásai eredményre vezettek. Gomez Maximo akczeptálta az autonómiát, de azt követeli, hogy a kubai haderőbe csak kubaiakat sorozzanak be. E pont fölött még mindig folyik a tanácskozás, s azt hiszik Spanyolországban, hogy ez eredménynyel is fog járni. Eddig a spanyol állampénztárnak kerek két milliárd pesetába került a kubai forradalom. A Spanyolországból világgá bocsátott hirekkel szemben New-Yorkból még mindig nagyon pesszimista tudósitások érkeznek. Ezek szerint a spanyol katonai akczió véget ért, pedig arra csakis most volna az időjárás alkalmas. Ezzel aztán kimondják, hogy hat hónapon belül nem is szándékoznak valami komolyabb jellegü hadjáratot megkezdeni a felkelőkkel szemben, a kikkel ugy sem birnak.

A nemzeti kaszinó Széchenyi-lakomája.

Hazánk legelső társaskőre tegnap tartotta meg szokásos Széchenyi-lakomáját, mely alkalommal gróf *Bethlen* András, volt földmivelési miniszter mondott igen szép emlékbeszédet s üritette ki a Széchenyi-serleget a legnagyobb magyar emlékezetére. A lakoma délután 5 órakor kezdődött, ezt megelőzőleg megtartották a folytatólagos hitelesitő közgyülést, a melyen kihirdették a mult héten lefolyt választás eredményét is.

A gróf *Szapáry* István elnöklete alatt megtartott ülésen a közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése után kihirdették a választások eredményét. E szerint az 1898-ik évre *igazgatókká* megválasztattak: Gróf *Andrássy* Aladár, *Beöthy* Ákos, gróf *Esterházy* Mihály; a *választmány* kilépett tagjai helyébe megválasztattak: gróf *Andrássy* Géza, gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Apponyi* Albert, gróf *Batthyány* István, *Bánó* József, gróf *Dessewffy* Aurél, *Fabiny* Teofil, gróf *Festetich* Tasziló, gróf *Hadik-Barkóczy* Endre, gróf *Károlyi* László, báró *Radvánszky* Géza, gróf *Szapáry* Gyula, gróf *Széchenyi* Pál, *Széll* Kálmán, *Tisza* Kálmán, gróf *Zichy* Pál és gróf *Karácsonyi* Kamilló.

A választások eredményének kihirdetése után a mintegy 160 tagból álló társaság az étterembe vonult s helyet foglalt a fényesen teritett, nyiló virágokkal és zöld folyondárral diszitett asztalok mellett.

A főhelyet az ünnep szónoka, gróf *Bethlen* András foglalta el; előtte két méter magas, élővirágból formált emelvényen nyugodott a Széchenyi-serleg. A szónok mellett jobbról és balról gróf *Andrássy* Aladár és *Beöthy* Ákos igazgatók foglaltak helyet. A szónokkal szemben a házigazda: gróf *Esterházy* Mihály elnök-igazgató ült. E mellett jobbra báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök, balra pedig herczeg *Lobkovitz* Rezső hadtestparancsnok helye volt. Minden teriték mellett egy-egy kis virágcsokor illatozott: egy vörös és egy fehér szegfü s mellette egy zöld levélke — a magyar nemzeti szinek.

A jelenvoltak névsora a következő: báró Ambrózy Lajos, gróf Andrássy Aladár, gróf Andrássy Géza, gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Sándor, ifj. gróf Apponyi Antel, gróf Apponyi Gyula, báró Bánffy Dezső, gróf Bánffy Miklós, id. Bánó József, Baranyay Pál, Barcza Károly, gróf Batthyány István, gróf Batthyány Lajos, Beniczky Ferencz, Beöthy Ákos, gróf Bethlen András, gróf Bethlen Balázs, gróf Bethlen László, Beauckler Vilmos, Bezerédy Viktor, báró Bohus Zsigmond, báró Braunecker Lamoral, Buschbach Péter, Burchard Bélaváry Konrád, gróf Csáky Albin, gróf Csáky Zeno, gróf Csekonics Endre, gróf Csekonics Iván, id. Cséry Lajos, báró Dániel Ernő, gróf Dessewffy Emil, Dókus Ernő, Dőry Lajos, Elek Gusztáv, gróf Eszterházy Mihály, Fáy Gyula, gróf Festetics Pál, Földváry Elemér, Gaál István, Gosztonyi Kálmán, Gromon Dezső, báró Harkányi Frigyes, báró Harkányi Károly, Inkey Antal, Inkey László, Ivánka Oszkár, Ilk Mihály, Jekelfalussy Zoltán, Justh Béla, gróf Karácsonyi Aladár, gróf Karácsonyi Jenő, gróf Karácsonyi Kamilló, gróf Károlyi István, gróf Károlyi László, gróf Károlyi Mihály, gróf Károlyi Sándor, gróf Károlyi Tibor, Kary József, Keczer Miklós, gróf Keglevich Gyula, báró Kemény Kálmán, Kétli Károly, Kilényi Hugó, Kiss Pál (nemeskéri), Klobusitzky János, gróf Klebersberg Zdenkó, gróf Korniss Károly, Kovács György (mádi), Kovács Sebestyén Endre, Kubinyi Árpád, báró Lipthay Frigyes, herczeg Lobkowitz Rezső, Losonczy Ödön, báró Lindelof Henrik, Máday Izidor, Miklós Ödön, Moskovicz Géza, gróf Nádasdy Ferencz, gróf Nádasdy Tamás, Neuhofer János, báró Nopcsa Elek, gróf Pálffy-Daun Vilmos, ifj. gróf Pálffy Ödön, gróf Pejachevich Albert, báró Pejacsevich Arthur, gróf Pejacsevich Gábor, gróf Pejacsevich János, Perczel Dezső, Petheő Richárd, Podmaniczky Gyula, Prónay Dezső, Pulszky Géza, Radisics György, Radisics István, Radisics Jenő, báró Radvánszky Géza, báró Radvánszky György, báró Radvánszky János, báró Révay Gyula, báró Révay Simon, Rohonczy György, Roth Loránd, Scitovszky János, báró Schell József, gróf Somsich Béla, gróf Steiger Gyula, gróf Szapáry István, gróf Szapáry Pál, gróf Széchényi Aladár, gróf Széchényi Bertalan, gróf Széchényi Emil, gróf Széchényi Imre, id. gróf Széchényi Pál, gróf Széchényi Péter, gróf Széchényi István, Széll Kálmán, Szemere Attila, Szemere Miklós, Szent-Ivány Zoltán, Szilágyi Dezső, Sztankovánszky János, gróf Sztáray János, gróf Teleki Domokos, ifj. Than Károly, gróf Thorotzkai Miklós, Tolnay Lajos, Üchtritz Zsigmond, báró Vécsey József, báró Vécsey Miklós, ifj. Vécsey Tamás, Vörösmarty Béla, gróf Vigyázó Ferencz, gróf Zichy Jenő.

A menü a következő volt:

Contommé Archiduc
Fogas d' Autin
Neszmélyi
Piéce de Boelif Empire
Iloki
Taisans á la Lorraine
Mousseline froide de foie-gras
Poulardes des grar ?olies
Salada Aliglaise
Célari á la Crème
Bombe Thermidor
Fromage
Fruits
Dessert
Café Liqueurs.

A harmadik fogásnál felemelkedett helyéről gróf *Bethlen* András s kezében a Széchenyi-billikommal a következő beszédet mondotta:

Gróf Bethlen András ünnepi beszéde.

«Tisztelt uraim! Meg vagyok győződve, hogy Széchenyi István, midőn még erejének teljében, népszerüségének fényárjában végrendeletét megirta és magának az önalkotta nemzeti kaszinóban évi emlékünnepet rendelt, ezt oly czélból tette, hogy mig a magyar él és méltó e névre, az ő szellemének segélyével felujuló emléke ujabb és ujabb buzditásra szolgáljon a nemzet értelmiségének e nagy feladat teljesitésére.

Ezért felelősségteljes a harsonát gyönge szavu harczosnak kezébe adni, de hazánk titani erejü nagy fia sem kivánt többet, mint azt, hogy minden magyar öntehetsége szerint szolgáljon, — minthogy ez évben a megtisztelő megbizás engem ért, megkisérlem. Felsorolhatnám Széchenyi István életének egyes részleteit, alkotásait, honszerelmét, áldozatait és szenvedéseit; bizton lelkesednénk. Szólhatnék vállalkozásának merészségéről, jellemerejének nagyságáról, lángeszének sokoldaluságáról, keblünk büszkeséggel telnék el, hogy magyar vala s ily férfiuval egy test, egy vér vagyunk. Vázolhatnám a tespedő kort, melyet felébresztett, az elszórtan szunnyadó erőket, melyeket tettre keltett, egész képét annak az uj állami és társadalmi rendnek, mely agyában megszületett és melyet nagyrészt kiküzdött és bizalmat gerjesztene az isteni gondviselés iránt, hogy nem hagyja el a magyart s megküldi idejében emberét.

Mindezt most nem teszem, mert számos hivatott szónok ezt korábban, nálamnál szebben megtevé és mindnyájunk előtt áll Széchenyi István teljes nagyságában, állandó dicsőségében, olyan ő igaz nagyságában, mint egy tömör sziklacsucs, mely biztos iránytüje a vándornak, ki néha bámulva keresi a muló hangulat szele által összehordott homokhegyet, melyet csak nemrég látott magaslani és melynek helyén ma talán már ür tátong. Két emberöltő alatt a nemzet megismerhette Széchenyi nagyságát, szavak által ez sem kisebb, sem nagyobb nem lesz. De példája, elvei, jóslatai Mekkája lettek az igazhivő magyarnak — erre tekintsünk.

Nemzetünk eredeti kifejlesztése, boldogitása és európai méltó szerepe valának ideáljai, merészen és biztosan megjelölé az utat; hitte, tudta és látta, hogy a nemzetében meg van mindenre az erő. Fellépte óta már egy század három negyede lezajlott — haladtunk. Ő, ki az uj Magyarországot tervezte, alkotta, lelki szemeivel készen látta; örülhet a szellemek honában, hogy már-már kisszerüek oly feladatok, melyekre ekkor még minden erőegyesitése sem vala elég, anyagi fejlődésünk olyan, minő az ő korában csak hatalmas országé volt, müveltségünk fejlik és terjed, ma egy nap alatt több magyar szót nyomtatnak, mint akkoron egy egész éven át, magunk rendelkezünk sorsunkról, Európa ismer és méltat.

De hol állanak ma versenytársaink, Európa népei kulturában és hatalomban? kikkel hajdan együtt vivtuk a keresztes hadakat — kikkel és kikért harczoltunk a félhold ellen — hol azon világbirodalmak, melyeket ha nem is e század szült, de lát nyakára nőni! uj eszmék, uj törekvések hatják át, erőforrásaik kiszámithatlanok!

Immár két év sem választ el a XX-ik századtól, a népfajok életrevalóságának kemény próbáját rejti méhében e század — a nagy alakulások korszaka leend ez — a faji, társadalmi és gazdasági kiméletlen tusát várják a felfegyverzett és elkeseredett milliók! eszközei: *pénz — villany és dynamit!*

Ily kilátásokkal a maroknyi magyar nem pihenhet! Nem a kiérdemelt nyugalom biztos élvezete áll előttünk, hanem a költő szava szerint: «küzdve küzdj!»

Az evoluczió tanát nem szabad tulzásba vinni, ez a fatalizmusnak modern alakja, én hiszek az egyéni jellem, az egyéni képesség irányitó, döntő szerepében, kell-e erre szebb példa, mint azé a nagy reformátóré, kit ma ünneplünk?

Fellép egy férfiu, ki tudja hogy mit akar: szónoklat, toll, rábeszélés, példa, anyagi áldozat, szóval egész fegyverzetével egy odaadó, önzetlen államférfiunak, sem *a népszerüség szeszélyes nemtője se a hatalomvágy csábitó tündére* el nem kábiták, sem az elszigeteltség, a magyar politikusok e réme meg nem ingatá, azt mondta, azt tette mindig, mit jónak vélt!

Apró kövekből, faragatlan szikladarabokból kellett alkotnia, segédeit lelkesiteni, vezetni, müvét védeni azoktól, kik azt lerontani akarák, és azoktól is, kik erejöket tulbecsülve, néha különbet óhajtának. De ő küzdött két fronttal — legyőzeték. De ma mégis győztesként áll előttünk, az idő, a nemzet igazat adott neki. *Fejlődésünk tervein, tanácsain, jóslatain épült* és épül, bajaink forrásaira ő jelző táblát tett, ha elvetettük, szenvedünk érte; tőle örököltük a legjobb jót: a nemzet jövőjébe vetett erős hitet.

De tisztelt uraim, nemcsak egy hős kimagasló alakja van hivatva a hazáját hiven szolgálni, erre a szerényebb is tartozik, tartozunk mindnyájan! Széchényinél nem eszköz vala, de czél, *hogy a nemzet értelmiségét, rang, kor- és pártkülönbség nélkül, társadalmilag egybefoglalva,* közszellem felébresztése által, a munkának megnyerje. A tér nyitva, a nemzet hálás és ne panaszkodjék senki, ki igazán akar a köznek szolgálni, mert se főrangu gőg, se demagog irigység a közpályáról le nem szoritják!

És mégis napjainkban a közpálya nem gyakorol elég vonzerőt! Ha széttekintünk az országon, szét ösmerőseink tág körén — akár csak e teremben is — azok mellett, kik közéletünknek bajnokai, hány jellemes férfi van, kit a sors felruházott müveltség, vagyon, látkör és polgártársainak becsületével is, kik fázva fordulnak el a közpályától.

Családi élet, vagyonkezelés, tanulságos utazás, edző sport s a társadalmi korrektség feletti őrködés, mind helyes, nemes, szép, de a magyar társadalom elite-je ennél többel tartozik, oly számos tere van a köztevékenységnek, melyek mindenikén dolgozott a legnagyobb magyar, hogy választhat belőle mindenki magának valót. Nem képességhiány, tán nem is mindig kényelemszeretet oka a félrevonulásnak. Sokakat, legtöbbeket visszatart azon aggódás, hogy magát megértetni nem képes, hogy iránya, czélja elferdittetik, hogy méltatlanul bántják és eredmény nélkül munkál — ez *tulérzékenység*, erről le kell tenni! A közélet rögös utján, hol néha durván tolakodnak, lépjen belbecsének és tiszta czéljainak tudatában bátran a küzdtérre és küzdjön ereje szerint. Tegyék ezt mielőbb és tegyék sokan s a közélet nyerni, nemesedni fog, jutalmukat is elnyerik, mert nemzetünkben van érzék arra, hogy ki hogyan és miért küzd.

Erkölcsi és anyagi alap kell egy népnek. Sokan csodálkoznak, hogy *Széchenyi* fenkölt szelleme az anyagi erő fokozását czélozta oly nagy hévvel. Igen, tette ezt azért, lett légyen bár szigoru serkentő itéletében, de tudta azt, hogy az erkölcsi erő megvan kortársaiban.

Valóban megvolt, rövid egymásutánban három oly erőpróbát állt ki e nemzet, mint kevés más: kényszer nélkül, tiszta hazafiságból lemondott a politikai magyar nemzet előjogairól, vagyona jó részéről, testvérül fogadta az addig lenézett osztályokat és fajokat, azután szabadsága és reformjai védelmére kelt e nemzet két nagyhatalom hadserege ellen.

A tulerő által legyürve, elhagyatva, önbecsüléséből meritve erőt, méltósággal szenvedni, mig végre a balsors is belefáradva, a nemzet bölcs királyunkkal egyetemben raktak le fejlődésünk uj alapját, folytatták ott, hol Széchenyi elhagyá!

Vészben a magyar sokszor nagy volt. *Bátorság, idealizmus, áldozatkészség* messze tulragyogtak a Kárpátokon és tengeren. Legyen ilyen az *erőgyüjtés éveiben is*, akkor majd jöhet a vihar. (Tegye meg ma már mindenki hazafi kötelességét, mielőtt a végső kényszer rászoritja.)

Meritsünk erőt a nemzet örök erejéből, mely koronkint tán szunnyad, koronkint testvérharczban fogy, de a mely állandóan él, él mindnyájunkban szétosztva. *Ki saját erejét nem érvényesiti, az tudva gyengiti sorainkat.*

Magyar müvelt társadalom tagjai, kiket a sors erkölcsi és anyagi erővel, javakkal ellátott, higyjétek el, ezt nem ingyen adá. Elitéljük az önzőket, kiknek jelszavuk volt «nem adózunk», ép oly végzetes azt mondani «félre állunk.»

A szegény, alig müvelt, elcsigázott néptől várni kezdeményezést, hiu ábránd. Az vagy *fanatizált*, akkor kiszámithatlan vagy magára hagyva *közömbös*, akkor tehetetlen, minden téren buzgó vezetőkre van szüksége; egy szabad országban ez a legszebb hivatás!

1844-ben Széchenyi István «Magyarország kiváltságos lakosaihoz» egy kiáltványt bocsátott a közteherviselés ügyében és igy szólt hozzájuk: «Hiszen nem kérek kincseket, vért vagy épen Curtiusi tetteket.

Sorakozásra ismét ekképp serkenti elvbarátait: «Tegyünk e szerint mindnyájan mit tehetünk, mindenki maga körében, csakhogy, mert győznünk kell, senki közülünk ne használjon más fegyvert, mint okot és türelmet, mert hiszen más fegyverrel lehet ugyan «kényszeriteni», de «győzni» remélem, legalább a magyaron soha!»

Midőn felemelem e kelyhet Széchényi István emlékére, ki nagy vala csendben és vészben egyaránt, azt kérem a sorstól, hogy ne hozzon vészt ránk, de adjon nemzetnek oly tetterőt, minőt a vészben mutat!

A nagy tetszéssel fogadott beszédre *Berkes* Béla bandája régi magyar szokás szerint tust huzott, majd rágyujtott az ő csendes hallgató nótáira, mely mellett még sokáig együtt maradt a fényes társaság.

A Kisfaludy-társaság közülése.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Kisfaludy Károly születésének ép az évfordulóján, tegnap tartotta meg a *Kisfaludy-társaság* ez évi ünnepélyes közülését. Irodalmi társaságaink e legelőkelőbbjének közülései tudvalevőleg két részből állanak: az egyik a nyilvános ülés, a másik az ezt követő banket. Azelőtt ez utóbbi csak kedélyes lakmározás volt, de a mióta *Gyulai* Pál a jubileumára készittetett arany-serleget odaajándékozta a társaságnak azzal a kikötéssel, hogy minden évben az ünnepi lakomán, a ki e serlegből iszik, egy elhunyt tag emlékezetét ujitsa meg, nagyot nőtt ez ebédek jelentősége. Akkora azonban soha sem volt, mint a tegnapi lakomáé. Oka ennek, hogy ezuttal gróf *Apponyi* Albert volt a szónok, a ki *Dessewffy* Aurélról beszélt, óriási és megérdemelt hatással.

A nyilvános közülés legkiemelkedőbb eseménye, mint mindig, ugy az idén is, Gyulai Pál beszéde volt, a mely különben önmagában is mindig irodalmi esemény. A magyar irodalom doyenje hozzászoktatta a közönséget, hogy ezekből a beszédeiből sokat várjon, mert ezekben szokta Gyulai Pál összegezni az irodalmi évjárat eredményeit, megmérlegeli a haladást, figyelmeztet a hiányokra, reámutat a veszélyekre és utat mutat az előbbrejutásra, azzal a nagy kompetencziával, melyre az irodalom ügye iránt való meleg szeretete feljogositja és azzal a finom érzékkel, mely mindig megtaláltatja vele a legfontosabb kérdést. Igy volt tegnapi beszédjében is, mely arra az egészségtelen állapotra hivta fel a figyelmet, hogy nálunk az irodalmi termelés jóformán egészen tárczaczikkekre aprózódik. Hogy a kitünő irónak ebben teljesen igaza van, azt senki sem vonhatja kétségbe; de nem osztozunk Gyulai felfogásában, hogy ezért a lapokat kell felelőssé tenni. Elvégre is, az ujságokat nemcsak a szerkesztők szerkesztik, hanem a közönség is, azzal, hogy kivánságaival befolyást gyakorol a szerkesztésre. A lapok kiválóan azért kultiválják a tárcza-elbeszélést, mert a közönség főként ezt szereti. Ideges és türelmetlen a mai olvasó, a ki nem szivesen fogadja a hosszabb dolgokat. Nem tekinthetjük azután a bajt oly sulyos csapásnak sem. Inkább csak átmeneti betegség, melyből az irodalom ki fog gyógyulni, mihelyt az irodalmi viszonyok normálisakká fejlődtek. Ezzel azonban nem kicsinyeljük a krizis jelentőségét és Gyulai hasznos dolgot cselekedett, mikor reá irányitotta a figyelmet. Mert a betegség — akárhogy forgassuk is a dolgot — mégis csak betegség és az irodalom érdeke parancsolja, hogy az egyoldaluságon, mely már-már szinte kimerülésnek tünik fel, változtatni törekedjünk. Gyulai beszédének harczias tónusából különben örömmel látjuk, hogy benne még mindig a régi fiatal hév lángol, az évek nem változtatnak kedélye frisseségén, tájékozottsága, a mozgalmak iránt való érdeklődése még mindig erősen az aktiv irodalom kötelékébe füzi és mi ujra mondjuk, a mit tavaly mondtunk: nem bánjuk, ha üt is bennünket, de csak *még soká* üssön.

Gyulai beszéde mellett Apponyi Albert szónoklata a másik nevezetes mozzanata a Kisfaludy-társaság tegnapi ünnepének. Lehetetlen lett volna hivatottabb szónokot találni Dessewffy Aurel emlékének a felidézésére, mint gróf Apponyit, a kinek szelleme és gondolkodása annyira rokonságban áll a magyar konzervativek e nagy alakjával. És a beszéd, a melyet Apponyi mondott, egyformán méltó volt a szónokhoz, a ki művésze a beszédnek, mint ahhoz a nemes politikushoz, a kiről szólt és a ki egyike volt a magyar közélet egyik legtiszteletreméltóbb jelenségeinek. Igazi, elsőrangu kis éloge az Apponyi beszéde. Bravouros a formájában, finom az elemzésben, gazdag a megvilágitó gondolatokban, melynek az a része, melyben a márcziusi eszmékről szól Apponyi, praeludiumnak tünik fel a szabadságharcz félszázados emlékének a megünnepléséhez.

A közülésről való tudósitásunkat a következőkben adjuk:

Az ünnepi ülés az akadémia disztermében ment végbe, nagy és diszes közönség jelenlétében, mely megtöltötte a nagy terem parquette-jét és karzatait. Az elnöki emelvény mögött, zöld lomboktól keritve állott *Szigligeti* Ede olajfestésü arczképe. Az ülés részben az ő emlékének volt szentelve, a mennyiben *Vadnay* Károly emlékbeszédet olvasott róla. A közönség soraiban ott volt *Wlassics* Gyula kultuszminiszter neje, *Szilágyi* Dezső képviselőházi elnök, *Berzeviczy* Albert, a képviselőház alelnöke, *Szily* Kálmán, az akadémia főtitkára, gróf *Festetich* Andor a nemzeti szinház igazgatója, *Szalay* Imre min. tanácsos stb. A Kisfaludy-társaság tagjai szinte teljes számmal voltak jelen.

Az ülést Gyulai Pál, az elnök 10 órakor nyitotta meg és a következő beszédet mondta:

Gyulai Pál beszéde.

Tisztelt közönség!

Ezelőtt harmincznégy évvel Arany János, akkori szervezetünk szerint társaságunk igazgatója, egy pár czikket irt lapjába lirai költészetünk egyoldaluságáról. Fejtegette hogy liránkban korán sincs meg az érzelmek s előadás azon különfélesége, melyet a lirai nem megenged, hanem az egy dal formáit alkalmazzák jól, rosszul az egész lirára. A dal hangját átvisszük a lira egyéb fajaira is, hol más hang, más diszitmény, más nyelv kivántatnék sőt bevisszük az eposzba, drámába, hol az által gondolunk költői szinvonalra emelkedni, ha foltonkint a dal hangját s mellékes ezirczomáit alkalmazzuk. E jelenség okát Arany, Petőfi hatásában kereste, a ki oly határozott szembeszökő tipusban képezte ki a magyar dalformát, mint előtte senki. Minden ifju költő az ő koszorujára vágyott, az ő dalformáit, hangját, sőt egyéniségét igyekezett magába olvasztani. A lira más fajai háttérbe szorultak s ugyszólva dalözönbe fultunk. Arany az elhanyagolt lirai müfajok mellett emelt szót, az érzelmek és hangulatok változatosságát sürgette, az európai lirai költészet tanulmányozását ajánlotta, mert csak minél többféle példány átélvezése menti meg a költőt, ha ugyan uj ösvényt törő, önálló csillagnak, lángésznek nem született, hogy ne rekedjen egy valamelyik kitünő szellem szolgálatában. Nincs itt helye bővebben vizsgálni, hogy mennyiben emelkedtünk ki a dalözönből, de annyi bizonyosnak látszik, hogy lirai költészetünk most kevésbé egyoldalu, mint ezelőtt harmincznégy évvel, bár változatosságának némely faja nem épen örvendetes jelenség. Azonban dalözön helyett most más özönben uszunk, a prózában irt, ugynevezett beszélyke, vázlat, rajz, genrekép, vagy a mint röviden mondani szokás: tárcza-elbeszélések özönében. S ez özön sokkal nagyobb mint volt a dalözön, mert az irók és lapok száma tetemesen szaporodott a fővárosban és vidéken egyaránt. Egy napilap sok mindent nélkülözhet, de tárczaelbeszélés nélkül nem lehet el. Ez épen oly fontos előtte, mint a vezérczikk, mely pártállása szerint a kormányt védi vagy támadja, mint valamely zajt ütő hir, melyet más lapnál előbb van szerencséje közölni. Mindennap legalább is tiz-husz tárcza-elbeszélés lát napvilágot hazánkban s ezek nagy része összegyüjtve külön kötetben is megjelen, ugyannyira, hogy elbeszélő irodalmunk főleg tárcza-elbeszélésekből áll.

De mi az a tárczaelbeszélés? Meghatározásánál nem annyira belalkotából, mint külalakjából kell kiindulnunk. A tárczaelbeszélés oly mü, melynek terjedelme meg van szabva, mint a zsemlyének, se nagyobb, se kisebb nem lehet nehány hasábnál, a szerint, a mint a lap kisebb vagy nagyobb alaku. A fődolog, hogy egy számban közölhető legyen s ne legyen folytatása a következőkben. Lapjaink közölnek ugyan eredeti és forditott regényeket is, azok folyhatnak sokáig, de a tárczaelbeszélés csak egy napra való csemege. Vannak oly olvasók, a kik összegyüjtik azokat a számokat, a melyekben regény van s akkor olvassák el, midőn bevégződik, jó hát ezeknek is adni valamit; de a legnagyobb rész ezt nem teszi, sokan nem is tehetik, mert kávéházban vagy kaszinóban olvasnak lapot, vagy csak néha vesznek meg egy-egy számot valamely érdekes hirért s ezek a tárcza-elbeszélés gyönyöre nélkül nem lehetnek el. Igy gondolkoznak a szerkesztők s lapjuk érdekében szigoruan őrködnek, hogy a költő ne csapjon tul a korlátokon s a legtöbbször visszautasitanak minden oly müvet, mely két-három vagy öt-hat tárczában jelenhetne meg.

Valóságos szerkesztői dogma az egy számra való elbeszélés. A kezdő iró ilyennel kezdi pályáját, hogy bejuthasson valamely lap tárczájába, a már neves irók örömmel szerződnek a szerkesztőkkel ilyenek irására, mert kevesebb fáradsággal több tiszteletdijat nyernek tőlük, mint nyernének, ha beszélyeket vagy éppen regényt irnának. Igy szorulnak háttérbe a valódi beszély különböző fajai, épen mint ezelőtt harmincznégy évvel a dal miatt a lyrai költészet más fajai, különösen az óda és elegia. Az ok más, de az eredmény ugyanaz. Akkor Petőfinek, a dalköltőnek, hatása tette egyoldaluvá lyrai költészetünket, most a hirlapi divat, a szerkesztők önkénye tereli mindinkább elbeszélő költészetünket a tárczaelbeszélő felé. Lehet, hogy egypár kiválóbb tehetség sikere is befolyt tárczaelbeszélés divatára, de a főok mégis a szerkesztőkben keresendő: Egyébiránt a két jelenség közt meglepő a hasonlatosság. Arany a következőkben rajzolta Petőfi hatását: «Ebben a költőben talán komikai ér csirája lappang; de, mert Petőfi erős oldala nem a komikum, magasztos hazafiságot akar zöngeni, emez a szende, lehelletszerü dalra volna hivatással, de neki jobban tetszik a «dühös» Petőfit utánozni; a harmadik hosszu lélekzetü, epikus előadásra hajolna, de mestere nyomán *Felhőket* [illegible]telen irni. Drámaköltészetünk meddőségét is n[illegible] született tehetségek hiányából

magyarázhatni, mert középszerü, jóravaló tehetség születhetik és születik folyvást akármennyi, hanem mert senki sem adja magát a szinirodalmi örök példák beható követésre ragadó tanulmányára, hanem csekélyelve az ily koszorut, vagy előre kishitüen lemondva róla, könnyebnek vagy dicsőbb feladatnak tartja lyrai verset irni, mint Petőfi.» Nem ily jelenséggel találkozunk-e elbeszélő irodalmunk terén is? Ez a költő hosszabb, talán egész bonyodalmas beszélyek irására van hivatva, talán tervei is vannak, de összeszoritja azokat tárcza-elbeszélésekké, a másiknak részletező lélektani rajzra van tehetsége, de meg kell elégednie a vázlattal; a harmadik a regényhez vonzódik, de nagyobb mü helyett egyes genreképekre kell szoritkoznia, melyek abban csak mellékes epizódok lettek volna; a negyediket már kifárasztották a tárcza-elbeszélések, de erőlködnie kell folyvást ismételnie magát, mind halványabban, holott más müfaj talán uj erőt adhatna neki. Egy szóval az irók mintegy arra kényszerülnek, hogy apró pénzre váltsák fel tehetségeiket, s aranyok helyett rézkrajczárral szolgáljanak a közönségnek.

Mindezt a napilapok szerkesztői alig veszik észre, sőt igen meg vannak magokkal elégedve. Mióta a hirlapirók két egyesületet is alakitottak, a közgyüléseken és lakomákon nem egyszer halljuk a magyar sajtó érdemeinek dicsőitését; s egyik szónokuk azt is felemlitette, hogy az irodalomban uj müfajokat teremtett. Alkalmasint ez alatt a tárczaelbeszéléseket értette. De a vázlat, rajz, genrekép és beszélyke nem uj müfaj. Régi müfaj ez, kivált az angol és franczia irodalomban, de még nálunk sem uj. Hogy csak régibb irókat emlitsek: Kisfaludy Károly, Gaál, Nagy Ignácz már irtak ilyeneket. A müfajt magában nem lehet kárhoztatni, sőt méltányolni kell. A baj a tultengésben nyilatkozik, mely mindent körébe von, nem egy tehetség kifejlését akadályozza s a valódi beszélyt háttérbe szoritja. E müfaj széleskörü és változatos, különféle formát felvehet, de szükséges, hogy a tárgy a formával összhangzásban legyen. Egyaránt baj, ha a tárgy összetöri a szük formát, vagy ha a tárgy összezsugorodik benne. Hányszor olvasunk ily megbénult vagy összezsugorodott tárczaelbeszéléseket, melyek a magok formájában talán tetszetősek lehetnének!

Nem ritka eset ugyan a költészetben, hogy ugyanazon tárgyat különböző müfajokban is sikerrel lehet feldolgozni, sőt az is megtörténik, hogy bizonyos lényegbe mégis módositás mellett egyik müfaj másikat szül. Mi egyéb ugyanis a görög epigramma, mint összesürüsitett óda, vagy mint Arany mondja, az összeszoritás által ruganyossá, az összeütközésben szikrává való gondolat, midőn a költő minden melegét, minden erejét összpontositja egy villámban, hogy emelje hatását. Mi egyéb a ballada, mint dráma vagy tragédia dalban, mely néhány versszakkal fejezi ki azt, a mire a drámaírónak öt felvonás kell? De a görög epigramma csak az alapeszmét kölcsönzi az ódától s egész másnemü hatásra törekszik; a ballada lyrai hangulatba olvasztja tárgyát, a cselekvénynek csak egy pár főpontját érinti, néha csak a katasztrófon kezdődik, vagy éppen csak a katasztróf visszhangja. Mindkét müfaj egy másik müfajból való átváltozás, mely saját természete törvényeit követi.

Nem oly viszony van a regény és beszély s a beszélyke, vázlat, rajz, genrekép között. Ez utóbbiak nem amazok átváltozásai. A beszélyke nem egy regény vagy beszély összeszoritása, a genrekép, rajz és vázlat szintén nem regény vagy beszély átalakulásai, legfeljebb egyes helyzetek vagy epizódok alakulhatnak át ilyenekké. Egy bonyodalmas vagy részletes lélektani rajzra hajló beszély összeszoritása nem fogna valódi müvé válni, legfeljebb visszasülyedne a beszély kezdetleges állapotára, midőn csak eseményeket foglalt magában minden müforma nélkül, a minők nagyrészt a *Gesta romanorum* elbeszélései. A müformák figyelembevétele e téren sem elméleti önkény, hanem a dolgok természetéből folyó kivánság, sőt követelmény.

Müforma ide, müforma oda — mondják sokan — ne korlátozzuk a költőt, mindegy, akárhogy ir, csak ragadja el olvasóit. De vajjon elragadja-e, s ha igen, mily eszközökkel ragadja el? — e kérdés vizsgálata mindig foglalkoztatni fogja az emberi elmét. A költői hatásnak mindig megvan a maga oka, ha nem mindenki előtt világos is.

Józanul senkit sem lehet hibáztatni, ha beszély helyett beszélykét, rajzot, vázlatot, genreképet ir. Mindenki müveljen oly müfajt, a melyhez kedve és tehetsége van. De midőn nem belső ösztön, hanem külső körülmények ragadják az irókat valamely térre, az már kórjel.

E kórságnak két gyógyszere van, az egyik, ha a szerkesztők több tekintettel viseltetnek az irodalom iránt, a másik, ha az irókban több az önérzet, vagy ha ugy tetszik a büszkeség. Mindkét gyógyszer magában is használ, de együtt természetesen még hatásosabb.

A napilapok szerkesztőinek meg kellene gondolniok, hogy a tárczaelbeszélések erőszakolása rontása az irodalomnak. A tárczát meg lehet tölteni egyébbel is, mint azt a külföldi lapok példája mutatja. A tudomány, irodalom, müvészet és társadalom köréből irt vonzó tárczák inkább érdekelnék a közönséget, mint a törikszakad tárczaelbeszélések. A néhány számra terjedő beszélytől sem kellene annyira visszariadniok. Napi sajtónk örömmel emlegeti, hogy immár belé olvad az egész irodalom. Még talán nem, és ne is adja az Isten. De ha a beleolvasztás czéljok, még inkább kötelességük az irodalmi szempontok figyelembevétele.

Azonban az irók önérzetének is ébrednie kell a szerkesztők és kiadók önkénye ellen. A kezdő iróknak minden irodalomban sanyaru éveket kell átélniök, mig kivivják magukat. De küzdelmük ne legyen egyoldalu. Ép azért kár majdnem kizáróan napilapokra támaszkodniok; vannak heti és havi folyóiratok, a hol hosszabb müveket is közölhetni. Az irodalmi társaságok pályázatai is nyitva állnak előttük s egy-egy jutalmazóbb pályamü anyagilag is segithet rajtuk. A neves irók már szabadabban mozoghatnak, mérsékelhetik a szerkesztők és kiadók követeléseit.

Az iró becsülje meg tollát, ha azt kivánja, hogy a közönség s az utókor is megbecsülje. Elődeink, azok a nagytehetségü és hatásu férfiak, kik társaságunkat alapitották, sanyaru körülmények között nőttek fel s mégis mily nyomokat hagytak. Ne feledjük el, a mit Kölcsey e század elején mondott irótársainak: «Nem vigasztalhatjuk, hevithetjük-e a köztünk hanyatlót azzal, a mit Appolon mondott a trójai hősöknek: Nem tudnátok-e oly férfiak lenni, hogy a sorsnak ellenére is győzelmet vegyetek?»

Adja Isten, hogy Kölcsey lelkesülése soha se aludjék ki szivünkben! S ez óhajtással egyszersmind megnyitom a Kisfaludy-társaság LI-ik ünnepélyes közülését.

A titkári jelentés.

Hosszas taps és éljenzés hangzott fel a megnyitó beszéd után, mignem *Beöthy* Zsolt ült a felolvasó asztalhoz és előterjesztette lendületesen megirt titkári jelentését a Kisfaludy-társaság az elmult esztendejéről. A jelentésből a következőket közöljük:

Kisfaludy Károly ajakán — irodalmi életünket szatirázó levél-töredékében — irónia gyanánt jelent meg a szó: «Boldog végzés, előmenénk!» E szavakat, az ő emlékét őrző, az ő hagyományait ápoló társaságunk ma, első ünnepélyes közülésének épen hatvanadik évfordulója napján, minden hivalkodás nélkül, de komoly önérzettel elmondhatja. A jelentés, melynek előterjesztése kötelességem, legalább egy tekintetben fölötte örvendetes. A magyar közönségnek nemcsak érdeklődését sikerült fentartanunk társaságunk iránt; de a komoly és nemes irodalmi miveltségnek általa képviselt ügye iránt fogékonyságának és áldozatkészségének olyan hatalmas megnyilatkozását értük, mely jelentésemben mindenesetre az első helyet követeli magának. Társaságunk felujitásának évétől, 1861-től kezdve, melyről a titkári jelentés hatvanhárom uj alapitványnyal számolhatott be, nem volt még esztendő, mely annyi uj alapitót hozott volna körünkbe, számszerint negyvenegyet, mint az idei. Köszönetünknek, melyet mindnyájuk irányában tolmácsolnom kell, örömünk sugároztatja a melegét. Ez az öröm nemcsak a mi külön erőnknek, hanem ebben és ez által a nemzeti szellem közerejének gyarapodásából fakad.

Midőn ebből a mi nemzedékünkből, mely annyiszor hallja életfelfogásában az anyagiság, erkölcsében a könnyüség, izlésében a felületesség vádjait, s ereje ilyen tömegesen gyarapszik, még pedig a nemzetnek legkülönbözőbb rétegeiből emelkednie kell hitünknek zászlónkban. Ime, szögeket vernek bele kitünő államférfiak és derék iparosok, szalagokat kötnek rá nemes urnők és lelkes tanulók. Örömmel tölt el anyagi gyarapodásunk, mert érezzük szilárduló hitünkben, erősödő munkakedvünkben és rejtő reményeinkben, hogy e gyarapodás is az erkölcsi erőnek azokra a ki nem apadt forrásaira utal, melyektől egész mivelődési életünk váltságát várjuk.

Kegyelettel jelentünk meg az idén is irodalmunk nagyjainak és régi érdemes bajnokainak emlékünnepein. (Nagy Károlyban *Kölcsey* uj szobra előtt, Sopronyban *Széchenyi* érczszobra előtt, Rozsnyón *Szabó* István emlékénél s végre Petőfi segesvári szobránál.) Kegyeletünk gondozta emléktárunkat is, mely ebben az évben becses gazdagodást ért. Ezek az ajándékok is nagyrészt annak a meleg érdeklődésnek tanuságai, melylyel társaságunk iránt a közönség viseltetik. Ugyanazt láthatjuk felolvasó üléseinknek állandó nagy látogatottságában. Havi felolvasó üléseinken ez év folytán tagtársaink 44 dolgozatot mutattak be. Ezeken kivül vendégeinktől is terjesztettünk elő 13 dolgozatot.

Az irodalmi élet munkájában, felolvasásainkon kivül, pályázatainkkal és könyvkiadványainkkal vettünk részt. Amazok eredménye külön jelentés targya lesz. Ezek között, a folyó 1898. évre szóló illetményül elkészült évlapjainknak 31. kötete. Ki van nyomva még s legközelebb szétküldetik a költői lélekbuvárlat egyik legnagyobb mesterének, az angol *Eliot* Györgynek kitünő történeti regénye, Romola; azután az eleven, jóizü és keresetlen humor terméke, *Berczik* Árpádnak *Őszi hajtás* czimü novella-gyüjteménye, végül *Lévay* József *Ujabb költeményei*, a költői érzés frisseségének s a költői csin könnyed és tiszta zengzetességének sok-sok kedves darabjával: egy régibb világból való költő könyve, melynek olvasásánál azonban mindnyájunk szive fiatalabbnak érzi magát.

Az életnek és a természetnek, különösen a magyar életnek és a magyar természetnek az az ifjui szeretettel való szemlélete és jellemző rajza tünteti ki azt a fiatal irót is, a kit jelen közgyülésünkön választottunk társunkká: *Bársony* Istvánt. Melegen köszöntöm soraikban azzal a biztos reménynyel, hogy ifjukora ideálját, a mely a miénk is, velünk együtt, közösen, hiven és lelkesen fogja szolgálni mindvégig, minél tovább. Ennek a földünkhöz, életünkhöz és szellemünkhöz huzó vonzalomnak kivántuk kifejezni elismerésünket akkor is, mikor ujabb regény- és dráma-irodalmunknak fáradhatatlan buzgalmu dán ismertetőjét, *Schumacher* Sándort, ugyancsak jelen közgyülésünkön társaságunk levelező tagjai sorába igtattuk.

A jelentés ezután meleghangon emlékszik meg a társaság két elhunyt tagjáról: *Pulszky* Ferenczről és *Pálffy* Albertről.

A titkári jelentést is zajosan megéljenezték.

A felolvasások.

Az előadói emelvényre most *Rákosi* Jenő lépett. *Ars poetica* czimen szatirát olvasott fel, a melyben a poézis iránti részvétlenséget panaszolja. Éppen a költészet ne kellene? Hiszen a nyelv büszkesége minden nemzetnek, mert minden egyéb elpusztul, de a nyelv emlékeivel örök életet biztosit magának.

Utána *Somló* Sándor felolvasta *Vadnay* Károlynak *Szigligeti* Edéről irt magvas emlékbeszédét, a mely, miután vázolta Szigligeti pályáját és munkásságát, a következő összegező méltatással végződik:

Szigligeti nem emelkedhetett föl a tragikumban a szenvedély hatalmasabb festéséig, a komikumban pedig a jellem-vigjáték magasságáig, mind a mellett ő mégis példa és tanulság abban, hogy sohasem vált hütlenne a magyar szellemben és sohasem törpült le utánzásig. Izlését, tudását gyarapitani eljárt idegen iskolákba, de nem voltak idegen istenei. Általában kárhoztatta az utánzást. Látott példákon, tapasztalásból tudta, korán megtanulta, hogy a ki idegen nyomokban jár, maga veti magát idegen irodalmi szolgaságba, mert megköti szárnyait, a melyek szabadon emelhetnék, ha engedne mások befolyásának. Szigligeti a Musset szerényen büszke jelszavával tartott: «poharam kicsiny, de a magaméból iszom.» De meg különben is meggyőződéssel hitte, hogy csak a nemzeti szellemben gyökeredző müveke lehet a tartósabb hatás.

Tanaiban egyébként nem volt pedáns s engedett a szinpadi fejlődésnek. A régibb szigoru izlés csak a tiszta tragédiát s komédiát szerette, lenézve a középfaju szinmüvet. Szigligeti nemcsak kedvvel irt ily drámat, hanem annak elméletét is megirta. Hevült korának szabadelvü ujitásaiért is s népszinmüvei révén a reformmozgalmaknak szintén tényezője lett. Termékenységének, leleményeinek főforrása általában az élet volt, melynek jelenségeire mindig ébren figyelt. A bohózathoz is erős vonzalma lévén, éles szemmel kisérte az első magyar bohózatok szinpadi hatását. Legerősebben hatott rá Gál József Peleskei nótáriusának második felvonása az eleven népjelenetekkel és magyar dalokkal. Mivel ezek a nézőknek is nagyon tetszettek, a tapsokból azt érezte ki, hogy ime a közönség ujjal mutat arra, a mit vár. Igy ébredt fel benne a népszinmü megalkotásának eszméje s ennek hatásos megtestesitésében áll az ő főhóditása, mert ezzel szoritotta le szinpadjainkról a bécsi bohózatot, ezzel hozta divatba a magyar dalt és tánczot és ezzel kapatta magyar szóra a főváros német polgárait. Pályafutásában ez az iró és hazafi legfőbb dicsősége. Utánzással ilyen jó sikert elérni nem lehet a szinpadon.

A mire maga áldozta egy szép élet nagy munkásságát, arra buzditotta utódait is: a magyar szellem visszatükrözésére. Es azt a vezérlő eszméjét, alapelvét, teljességgel nem fölösleges hangoztatni most, midőn idegen divatok költészetünk minden ágában annyi jó tollat csábitnak utánozgatásra. Szigligeti meg egy német szón élő főváros idejében kezdte meg irói munkásságát, mégis a németes társadalom erősen magyar fia volt, a ki a nemzeti géniuszért hevült. Mily sokban kellett neki, nagy nehézségekkel küzdve, utat törnie, mig utódai ma már mennyivel könnyebb szerrel haladhatnának az önállóság kivivott utjain.

Nem csökkenti érdemeit, hogy ma már sok müve elavult. Van köztük elég, mely még mindig müsoron tartható. Összes müködéseinek hatását és emlékét pedig a multtal való szakitás érzékeny kára nélkül nem szabad feledünk. Mert ő példa és tanulság! A halottak gyorsan vágtatnak, kivált nálunk az elhalt irók árnyai vágtatnak igen gyorsan egy a siroknál is feneketlenebb ürbe, a feledletésbe. De a ki nemzeti erősödésünk szolgálatában annyit fáradt, alkotott, ki az irodalom határait is uj hóditással volt képes kijebb terjeszteni s ki müveivel és tanaival mindig a magyar szellem elevenitésével hatott: ne essék az enyészet zsákmányává soha!

A Kisfaludy-társaság tagjait ez az egyszerü arczkép, mely előtt minden müvelt magyar tisztelettel, kegyelettel hajolhat meg, mindenha arra fogja emlékeztetni: ime a férfi, kinél a maga századában senki sem szolgálta sikeresebb kitartással a magyar dráma fejlődését!

Az éljenzés lecsillapulása után *Beöthy* Zsolt felolvasta *Vargha* Gyula Országháza czimü költeményét. A költő azokat az érzéseket és gondolatokat irja le benne, a melyek megszállják, a mikor az uj országháza pompás márványcsarnokában jár.

A felolvasások sorát *Herczeg* Ferencznek egy szép elbeszélése zárta be, a melyet *Kozma* Andor olvasott föl és a közönség nagy tetszéssel fogadott.

A pályázatok.

A publikum távozásra készülődései között bontotta ki *Beöthy* Zsolt a már eldöntött pályázatok jeligés levélkéit.

A *Lukács* Krisztina-féle regénypályázatot tudvalevőleg *A muzsikus familiája* czimü regény nyerte meg, a melynek szerzőjeként *Szabó* Ferencz, nagyszentmiklósi polgári iskolai tanár tünt ki. A *Bulyovszky-dijat*, a mely költői beszélyre volt kitüzve, nem adják ki. A megdicsért *Tarnóczyné* czimü pályamü szerzője: *Vértessy* Jenő, *Vértessy* Arnold fia.

Végül az uj pályatételeket tüzték ki. Ezek és a még függőben levők a következők:

I. Lukács Krisztina jutalom (1898-ra): Kivántatik *a maggar könyvillusztráczió története.* (Kitüzetett 1898. február 1-én.) Jutalma a Lukács Móricztól nejének, Birly Krisztinának emlékére tett alapitványból 500 forint. Benyujtásának határideje: 1898. október 31-ike.

II. Bulyovszky Gyuláné szinmüvésznő jutalma: Kivántatik *kisebb költői elbeszélés.* (Harmadszor kitüzetett 1898. február 1 én.) Jutalma 600 forint. Benyujtásának határideje: 1899. október 31 ike.

III. Széher Árpád jutalom: Kivántatik egy *ballada.* (Kitüzetett 1897. február 3-án.) Jutalma 250 forint. Benyujtásának határideje: 1898. október 31-ike.)

IV. Széher Árpád jutalom: Kivántatik egy *kisebb vig költői elbeszélés.* (Kitüzetett 1897. február 3-dikán.) Jutalma 250 frt. Benyujtásának határideje: 1898 október 31-dike.

V. Somogyi Dezső jutalom: Kivántatik *a (Bessenyei felléptéig számitott) régi magyar irodalom valamelyik kiválóbb alakjának* (például Zrinyi, Gyöngyösi, Mikes) *életrajza*, legfeljebb két ivnyi terjedelemben, vonzó és tanulságos olvasmányul, 13—15 éves növendékek számára. (Kitüzetett 1897 február 3 dikán.) Jutalma 200 frank aranyban. Benyujtásának határideje 1899 október 31-dike.

VI. Ifj. Bojári gróf Vigyázó Sándor jutalom: Kivántatik egy *magyar történelmi tárgyu, prózában irandó kisebb elbeszélés,* a mely fél nyomtatott ivtől két évig terjedhet. Jutalma a bojári gróf Vigyázó Jozefin által elhunyt testvére Vigyázó Sándor nevére tett alapitványból 120 frt. A jutalom 1899 április 28-án adatik ki. Benyujtásának határideje 1898 okt. 31-dike.

A lakoma.

A közülést délután 1 órakor lakoma követte, melyet tegnap kivételesen a Royal szállodában tartottak meg és nem, mint szokták, az István főherczeg szállodában.

A lakomán a többek között részt vettek: Gyulai Pál, Szász Károly, gróf Apponyi Albert, Tóth Lőrincz, Szily Kálmán, Görgei István, Beöthy Zsolt, Vértessy Arnold, Radó Antal, Somló Sándor, Szüry Dénes, Rákosi Jenő, Kozma Andor, Forster Gyula, Berczik Árpád, Ábrányi Emil, Bársony István, gróf Festetich Andor, Tomory-Thewrewk Emil, Ágai Adolf, Szomaházy István, Herczeg Ferencz, Sebők Zsigmond, Rákosi Viktor, Borovszky Samu, Jónás Károly, Beöthy László, Molnár Márton, Prém József, Faragó József, Szinnyei József, Koroda Pál, Bartók Lajos, Lázár Leó, Bálint Imre, Roskovics Ignácz, Jakab Ödön, Alpár Ignácz stb.

Az első felköszöntőt Gyulai Pál mondta a királyra és a királynéra, azután átadta a Gyulai a serleget gróf Apponyi Albertnek, a ki gróf Dessewffy Aurélról emlékezett meg. Beszédét egészében itt közöljük:

Apponyi Albert beszéde.

Tisztelt társaság! Gróf Dessewffy Aurél 1842. február 4-én hunyta be szemeit, alig tiz évre terjedő politikai müködése után. Azok az eszmék, a melyeket hirdetett, népszerüek nem voltak; tényleges sikert el nem ért. Es mégis azt látjuk, hogy a történelemnek egyik legkérlelhetetlenebb elve, a vae victis elve, vele szemben nem érvényesült; mert koporsója felett fegyverszünetet kötöttek a pártok és az egész nemzetnek gyása követte őt sirba; emlékét megörökitették nem egyedül az ő politikai barátai, de megörökitették legjelesebb ellenfelei: egy Pulszky Ferencz, egy Csengery Antal, sőt az a nagy férfiu, a kivel ő a legkiméletlenebb harczait vivta, Kossuth Lajos, halála után e szavakat irta a «Pesti Hirlap»-ban: «Mennyi ész, akarat, tettvágy, mily lángoló érzelem, mennyi remények s mi fényes jövendő voltak e névhez csatolva! És a politikailag szintén az ellentáborban álló nagy költő, *Vörösmarty* Mihály, e szép distichonban emelt neki emléket:

„Nem vesztünk-e nagyot, kérdjük most aggva magunkban
S a szent nemzetiség angyala sugja: igen."

Mi lehet, t. társaság, annak magyarázata, hogy a kit politikai pályája, kit pártállása, a kit irányzatai minden tekintetben a legyőzöttek közé soroztak, hogy az nemcsak kortársai általános bámulatának és szeretetének tárgya legyen, hanem hogy az ő emléke, mint egy rokonszenves, mint egy dicső emlék ragyog a mai korban is?

Ennek magyarázatát kétségen kivül nagyrészt az ő egyéniségének varázsában kell keresnünk. Kortársai, a kik vele érintkeztek, e varázsnak hatása alól nem tudták magukat kivonni: és ennek hatalmát érezzük mindannyian most is, midőn csak holt betükben szól hozzánk az ő szelleme. Ez a varázs állott először az ő sokoldaluságában. A sokoldaluság, t. társaság, nagyon különböző természetü. Gyengébb, hétköznapibb egyéniségeknél a sokoldaluság az ellaposodásnak, a felületességnek, az erők szétzüllesének forrása; erőteljes egyéniségeknél azonban a sokoldaluság nem egyéb, mint az emberben rejlő összes erőknek érvényesülése, mint annak a latin mondatnak a megtestesülése: «Homo sum et humani nihil a me alienum puto.» Ezt kétfélekép lehet leforditani: «Ember vagyok és senkit, a ki emberi alakban előttem megjelenik, tőlem idegennek nem tartok.» És lehet leforditani igy is: «Ember vagyok és semmiféle emberi tulajdonság, semmiféle emberi erő tőlem nem idegen.»

Es Dessewffy Aurél a «Homo sum et humani nihil a me alienum puto» mindkét értelmének megfelelt. (Éljenzés.)

Hogy, a mi emberi volt, az az ő szivéhez közel állott, azt keblének talán legjobb barátaitól sem sejtett, titkos sebeit feltárva, végrendeletében igy irja meg: «Kora végemet csupdán azért sajnálom, mert megfoszt a lehetőségtől, hogy hazám, szüleim és jóakaróim várakozásának megfelelhessek. Ezentul könnyü szerrel válok meg az élettől, mely talán önhibám altal keves és gyér öröm mellett sürü és mély keserüségeket nyujtott. Barátim jóakaratát köszönöm, ellenségeimnek megbocsátok, bocsánatot kérek azoktól, a kiket megbántottam. Emlékezetemet szüleim és barátim kegyességébe ajánlom. Ne legyenek igazságtalanok hamvaim iránt; szivem melegen buzgott érettük, s az emberiségért és a hazáért.»

De hogy sokoldalu volt és hogy semmi emberi tőle idegen nem volt abban a második értelemben is, azt az ő egész életének folyama tanusitja. Hisz ez a férfiu a magyar tudós társaság tanácskozásaiban vezérszerepet játszott, a politika mindkét mezején: ugy az országgyülési vitákban, mint a sajtónak terén az első sorokban küzdött, a mellett nem volt a nemzet társadalmi életének az a mozzanata, a mely kikerülte volna figyelmét és a nemesnél nemesebb, de sőt még a kicsapongóbb élvezetekben is tudott elmerülni, a nélkül, hogy valaha a komoly dolgok tárgyalásánál komolyságban vesztett volna. (Tetszés.)

A komolyság komoly dolgok tárgyalásában jellemzi életéveik egész munkásságát. Sokoldalu volt dilettantizmus nélkül. Tudta az életnek könnyebb oldalait élvezni és genialitással felfogni, a nélkül, hogy valaha az élet komoly feladatainak teljesitésében a felületességnek bármi engedményt tett volna. Ilyen értelemben sokoldalunak lenni annyi, mint embernek lenni a szónak legteljesebb és legtökéletesebb értelmében; és az a sokoldaluság, a mely az erőnek duzzadását, a mely a tökélynek teljességét képviseli, ez a sokoldaluság kölcsönzi egy hatalmas egyéniségnek legnagyobb varázsát. (Tetszés.)

De t. társaság, nem csupán a sokoldaluságnak varázsával birt, de birt azzal a varázszsal, a melyet imént felolvasott szavaiból is kiéreztünk: a valóban jó, nemes, embertársai iránt rokonszenves szivének varázsával; ez a rokonszenvező sziv megnyilvánul még az ő legkiméletlenebb polemiáiban is. Semmi önösség ebben a férfiuban nem volt; nemcsak a szivnek az önösségét nem ismerte, mert még ma is, midőn az ő müködésének nyomait hátrahagyott irataiból és összegyüjtött beszédeiből megtaláljuk és biráljuk, minden betüből felénk szól az a bizonyosság, hogy ez a férfiu, midőn küzdött, midőn fáradozott, midőn irt, midőn szólt, midőn kutatott, nem önönmagát kereste, hanem az igazságot. (Élénk tetszés.)

De nem ismerte az észnek önösségét sem. Az észnek önössége alatt értem az elmének azt a korlátoltságát, mely saját eszejárásában, a saját irányzatában annyira elmerül, hogy elveszti a képességet arra, hogy másoknak eszejárásába, másoknak lelkébe, másoknak gondolkozásába behatolni tudjon. Az ilyen önös elméknek polemiája, rendesen, ha akaratuk ellenére is, illojális; nem iparkodnak arra, hogy ellenfelüknek álláspontját előbb jól átértsék, mielőtt annak czáfolatához hozzáfognak; nem keresik azt, hogy ellenfelüknek állitásában mi lehet az igazság, hanem azzal az előre elfogult gondolattal lépnek mások eszméinek birálatához, hogy azokban nem lehet egyéb, mint ferdeség, mint egyoldaluság, mint helyreigazitandó hiba. Dessewffy Aurélnak a gondolkozásától, Dessewffy Aurélnak a polemiáitól ez az értelmi önösség épen olyan távol állott, mint egész egyéniségétől a szivbeli önösség. (Tetszés.)

Ha végig olvassuk az ő óriási zsurnalisztikai küzdelmeinek az emlékeit, ha végigolvassuk az ő országgyülési beszédeit, meglep minket az a spontán méltányosság, a melylyel ő ellenfelének álláspontját felfogja, az az egyenesség, a mellyel azt soha elferditeni, soha darabolni, részletekre tördelni, annak egyes esetleg gyengébb oldalait kiszakitani nem iparkodik: hanem ellenkezőleg, azt gondosan és lelkiismeretesen átértve előbb, ugyszólván ujból megalkotja és azután mint organikus egészszel akar vele megbirkózni, mélységes tisztelettel az iránt a szellemi munka iránt, a mely egy meggyőződésnek megalkotásában rejlik. (Tetszés.) Az ilyen küzdelem, az ilyen polémia ellenségeket nem csinál, mert a kit ilyen módon czáfolunk, az ha érzi is az ellenfélnek fegyverét, lehetetlen, hogy egyszersmind ne érezze azt a megtisztelést, a melyben részesül az által a méltánylat által, az által a komoly tanulmányozás által, a melylyel az, a ki vele szemben áll, a ki ellene küzd, őt egyenrangunak, őt egyenjogunak elismeri. (Élénk tetszés és éljenzés.)

De t. társaság, az egyéniségének a varázsán kivül van még egy körülmény, a mely biztositotta Dessewffy Aurélnak kortársai szeretetét és biztositja emlékének is, ma már ugy lehet mondani, népszerüségét és ez az volt, hogy az ő szellemi világa és az ő törekvései tulajdonképen nem is állottak olyan nagyon távol a nemzet akkori többsége vezetőinek a törekvéseitől; a különbözetek, az eltérések sokkal inkább a módszerre, mint a lényegre vonatkoztak.

Semmi haladási eszméje annak a kornak nem volt, melyet Dessewffy Aurél lelke magába fel nem vett volna. Ő maga ezt ismételve kifejezésre hozta; többek közt a Pesti Hirlap azon állandó vádjával szemben, hogy törekvései a tespedést képviselik, ekkép válaszolt: «Elhatározott ellenségei vagyunk és leszünk mindig minden hátrafelé irányzott ügyekezetnek. A kik netalán azért tisztelnek meg bennünket bizodalmukkal, mivel nem tudom mi okból azt remélyik, hogy mi az alkotmányt petrifikalni, békés haladásunk kifejlésének kerekeit megakasztani akarjuk, azok felette csalatkoznak s azokat kérjük, vigyék által másokra kedvezéseiket. Mi igenis azon véleményen vagyunk, hogy a haladási elem az utolsó időben feles, tisztátalan anyagot vett fel magába . . . s lapunknak feladása a dolgok ezen állapotját felvilágositani s a természetes egyensulyok helyreállitását elősegiteni. Azonban teljességgel nem azon czélból, hogy azokat segitsük iparkodásaikban, kik veszteglni akarnának s már mindent bevégzettnek tekintenek, hanem egyesegyedül a végett, hogy . . . a haladási kérdések kellő kerékvágásukba visszaugorjanak s a vezéri szerep biztos és tiszta kezeknél maradjon, az áldozatok kérdése azok által döntessék el, kik áldozatokat hoznak s néhány hatalombitorlónak egyedárusága megszüntessék. A mi szivünknek sincs más ideálja, mint e hazának lehető legnagyobb boldogsága; e hazának, mondom, melyet imádva szeretni nem csupán kötelesség, de nem is érdem; hanem minden nemesebb kebelre oly erkölcsi kénytelenség, melytől épen ugy nem válhatik meg, mint önmagától.»

Szaporithatnám, t. társaság, az idézeteket, melyek ugyanezt bizonyitják. Bizonyitják, hogy a vallási kérdéseknek felfogásában is Dessewffy Aurélnak álláspontja a tiszta lelkiismereti szabadság álláspontja volt; hogy a társadalmi átalakulásnak, a föld felszabaditásának kérdésében Dessewffy Aurél előtt sem lebegett más czél, mint azok előtt, kiknek megadta a gondviselés, hogy a felszabaditást tényleg keresztül vigyék. Kimutathatnám, hogy a szavazati jognak kiterjesztését is átérezte, mint feltétlen társadalmi és politikai szükséget: de egy feltételtől tette függővé: a választási tisztaság elvének komoly garancziákkal körülbástyazásától. Szóval, t. társaság, a különbözetek közte és ellenfelei között nem a dolog lényegére, hanem módszerére vonatkoztak.

Dessewffy Aurél először határozott ellensége volt minden törvénytelen lépésnek és azért valahányszor a megyék akár a választási jogosultság kiterjesztése tekintetében, akár a büntetőjogi eljárásnak a modern elvekhez alkalmazása terén oly lépest tettek, melyet érdemileg helyeselt, de a törvényes formák mellőzésével tették, ugy találta, hogy az alkotmány garancziáinak ez az áttörése több veszedelmet hoz az országra, mint a mennyi hasznot ez az igy elért vivmány teremt. «Nem tudjátok — igy szól épen a választási jog illetéktelen kiterjesztésének alkalmából Pestmegyéhez — «Nem tudjátok», hogy a mi törvényhozásunk a nemzet és a korona közremüködésére van alapitva és hogy veszedelmes előzményt állapit meg az, a ki a törvényhozási tényezőknek egyikét mellőzni akarná? mert mit szólnátok, hogyha egyszer megforditva állana elő a sor és hogyha a korona tenné azt, a mit most ti tenni akartok, hogy tudniillik a maga jószántából, a maga egyoldalu akaratából, a nemzet közremüködésének mellőzésével akarna törvényeket alkotni?»

Es Dessewffy Aurél ellenfelei között különösen Csengery Antal az, a ki monumentalis tanulmányában elismeri, hogy a módszer körüli vitában Dessewffynek népszerübb ellenfeleivel szemben igen sokban igaza volt.

De ha Dessewffynek szive a haladás és szabadelvüség kérdéseiben nem állott tavol az akkori szabadelvü tábornak érzelmeitől, teljesen azonos volt gondolkodasa és teljesen azonos volt lelkesedése a magyar nemzeti kérdések, a magyar nyelv érvényesülésének kérdéseiben.

Dessewffy Aurél e tekintetben szerencsés csillagzat alatt született. Mig abban az időben a mi főrangu világunk, sajnos még a Mária Terézia-korszak hagyományai folytán és a megelőző fonák nevelési rendszer folytán a nemzeti ügytől teljesen el volt idegenedve, a magyar szót alig ismerte, ha használta, legfölebb cselédjeivel való érintkezés alkalmai eszközének tekintette, addig Dessewffy Aurélnak megadta a gondviselés azt a kedvezést, hogy oly családban születhetett és oly apától, ki e tekintetben fényes és ragyogó kivétel volt.

Dessewffy Józsefnek, Kazinczy Ferencz barátjának fia volt és igy már gyermekkorában körülvették őt azok a benyomások, melyek a magyar nemzeti ügy, a magyar nemzeti fejlődés, a magyar nyelv és irodalom iránti lelkesedést támaszthatták benne. Es, t. társaság, az ő különben rideg, kimért, minden külső diszt majdnem szándékosan kerülő stilje akkor tud ragyogóvá válni, akkor emelkedik ki valósággal a költői lendület magaslatára, mikor a magyar nemzetiség, a magyar nyelv ügyéről szól. Csak néhány idézettel akarom állitásomat igazolni.

Egy megkezdett — sajnos — töredéknek maradt dolgozatában a magyar nyelvről és ellenzőiről a bevezető fejezet végén ezeket a sorokat irja: «Ezen kevés sorok tehát, miket fiatal kezem, szivem gondjainak könnyitéseül hány papirosra, nem ti hozzátok vannak intézve, kik buzogtok a hazai nyelv mellett s politikai hitvallás gyanánt hiszitek, hogy nyelv nélkül nincs nemzetiség, nemzetiség nélkül nincs erő, erő nélkül nincs kifejlés, nincs előmenetel, azon földön pedig, mely fölött a magyar szent korona lebeg, más, mint magyar nemzetiség, törvény és igazság szerint nem uralkodhatik. Ti neetek az én szavamra szükségtek nincs, elég ok nektek szziveitek sugallása, elég belső buzgalmatok, elég jutalom a kipillantás egy szebb jövendőbe.» És ismét midőn a magyar főranguakhoz intézi szavait és majd szatirájának ostorával, majd a legkomolyabb érvekkel, majd szivhez szóló kérelemmel ostromolja azon társaságnak lelkiismeretét, melyhez ő tartozik, hogy lépjen a nemzeti nyelv és i[illegible]om müvelésének élére; ekkor a következő szavakkal [illegible]rja be tanulmányát: «Hidegen szólottam a tárgyhoz e lapokon s csak önönös felszámolások szempontjából tekintettem azt; pedig talán melegebben is lehet vala ömledeznem s érzésekhez beszélnem, melyek hazámfiai keblükben egészen még talán el nem némultak. Mert hiszen ez a föld, ez a haza, ez a nemzetiség önsajátjok, apáinknak keresménye, becsületük, jövendőjük ennek becsületével, jövendőjével vagyon összekötve. Diszt csak ennek adhatnak, diszt csak ettől várhatnak. Ébredjen fel végvalahára büszkeségök. Ha önmagukat nem érzik elég erősöknek kivetkezni a terpedést, melybe mélyedtek s erőt venni a személyöket környező akadályokon, óvják meg legalább serdülő gyermekeiket attól a szorultságtól, melyben önmaguk sinlenek. Ne vessék meg a vár kulcsát, melyet megnyerni kivánnak, fogják fel a nyelvet a maga egész fontosságában mint eszközt, hatni a nemzetre, ismereteket szerezni, nemzetiséget emelni, szives közlekedésben maradni honosaikkal. Szabaduljanak kis penészes előitéletek és asszonyos babona félelmes békóiból és győződjenek meg, hogy csak tőlük függ megvalósitani előmenő évkorunk szymbolumát: a mivelt nemzetiségek s a nemzetesedett miveltségét. Ha erre körülményeink hideg megfontolásában s tulajdon helyzetök minden oldali megtekintésében elegendő okot s állandó erőt még most sem találnak: ugy én hazám arisztokracziáját gyógyithatlan betegnek vagyok kénytelen kinyilatkoztatni.»

T. társaság! Ime látják, hogy a kornak mozgató erőivel Dessewffy Aurél tulajdonképen ellentétben nem áll és innen van az, hogy az 1848-at közvetlenül megelőző nagy korszakhoz tartozik ő nemcsak azon véletlen folytán, hogy abban a korszakban született, de mert ennek a korszaknak szellemi részese volt, mert a korszak harczaiban, törekvéseiben, a korszakba eső nemzeti fejlődésének előrevitelében tényező volt, nem kerékkötő, nem akadály, hanem egyik tényező, ugy hogy annak a kornak nimbuszától teljes igazság szerint az ő fejére is egy fényes sugár ráesik (Tetszés és éljenzés) annak a kornak nimbuszából, t. társaság, a mely korra megindulás nélkül visszagondolni, a mely kornak emlékeivel megindulás nélkül foglalkozni lehetetlen.

Előttem, midőn e korra visszatekintek, mindinkább világossá válik Madách történelem-filozófiájának egyszerü igazsága. Szomoruan látom beigazolva a történelemfilozófiát, ha azokat a büszke elméket, hogy ha az akkori kor nagyjainak látnoki sejtelmeit, azoknak a vivmányoknak, a melyekért küzdöttek, hatásáról és jövőjéről összehasonlitom azzal, a mivé azok a vivmányok a mai gyakorlatban, a mai nemzedéknek életében törpültek.

Bocsánatot kérek, t. társaság, hogy kénytelen vagyok egy ilyen disszonancziával, vagy mondjuk, egy ilyen szomoru akkorddal befejezni beszédemet. Lehetetlen, hogy e vonatkozásokat a közt a hősi kor közt és a törpe jelen közt ne lássuk, lehetetlen, hogy azokról hallgassunk, ha őszintén és annak a komolyságnak megfelelően akarunk szólani, a mely komolyságnak a megtartására engem e társaság iránt érzett tiszteletem is indit.

S ha a jövőbe akarunk tekinteni, itt is Madách vezetésének engedem át magamat.

Midőn Madách végig vezetett minket az emberiségnek a történeten addig a pontig, a mely pontig az a multhoz tartozott és midőn előre vet egy pillantást, mely az illuzió és a dezillusió váltakozó jelenetén keresztül kétségbeejtő véghez vezet, a költő egyszerre lerázza magáról a pesszimisztikus hangulatot és egy utolsó szóban az emberiséget mégis bizalomra inti. «Mondottam ember — igy szól az Ur — küzdj és bizva bizzál.» Költeményének logikájából ez a bizalom nem következik, megindokolni nem tudja, de mint erkölcsi lényének és hazafiságának egy kategorikus imperativusa áll elő. (Élénk tetszés.)

A bizalmat a jövőben, t. társaság, megindokolni én sem tudom, de kifejezem, mint erkölcsi lényüknek, mint hazafiui érzelmeinknek kategorikus imperativusát. (Hosszantartó zajos éljenzés és tetszés.)

A felköszöntők során különösen Bársony Istvánt, a Kisfaludy-társaság uj tagját ünnepelték. Szász Károly üdvözölte őt, mire Bársony hosszabb és tartalmas felköszöntőben válaszolt. Felköszöntőket mondtak Berczik Árpád, Ágai Adolf, Kozma Andor, Rákosi Viktor, P. Thewrewk Emil stb.

A társaság csak délután 5 óra felé oszlott szét.

VIDÉK.

A szegedi választás. A szegedi választás — mint már jeleztük, e hó 15-én lesz s a szabadelvü párt jelöltjével *Lázár* Györgygyel szemben *Dienes* Márton, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje fog állani, a ki vasárnap e hó *13-án*, mondja el programmbeszédét, a szegedi függetlenségi part gyülésén. Megalakult már a párt intéző bizottsága is, a mely minden este ülést tart a Hétválasztóban. A párt pénztárnokául *Bartucz* Istvánt választották meg.

UJDONSÁGOK.

— febr. 7.

— *Személyi hirek.* A *király* tegnapelőtt déli 12 órakor meglátogatta Bécsben *Frigyes* főherczeget és *Izabella* főherczegnőt s több mint fél órát időzött a főherczegi párnál. — *Lajos Viktor* főherczegnél tegnapelőtt este 6 órakor családi ebéd volt, a melyen a *király* is részt vett. — *Stefánia* özvegy trónörökösné tegnapelőtt meglátogatta a bécsi müesarnokban az aquarel-klub kiállitását. A főherczegasszony e hó 14-én a Griez fürdőhelyre utazik s két hónapot fog ott tölteni. — *Erzsébet* főherczegnő pedig nyolcz nappal azután megy Griezbe.

— **Schwimmer Ernő betegsége.** Dr. *Schwimmer* Ernő egyetemi tanár betegségéről Abbáziából, a hol jelenleg időzik, aggasztó hirek terjedtek el. Beszélték, hogy a jeles tudóst szélhüdés érte és állapota igen sulyos. Ezzel szemben tegnap távirati értesitést kaptunk Abbáziából, hogy Schwimmer tanár ma Budapestre érkezik s az uj félévben *folytatni fogja előadásait az orvosegyetemen,*

— **Károly István főherczeg,** egy Dariból érkezett jelentés szerint, vasárnap este öt tagból álló kiséretével együtt odaérkezett. A főherczeg az éjszakát a yachton töltötte, a melyen osztrák lobogó lengett. Hétfőn reggel Károly István főherczeg a Szent Miklós-templomban misét hallgatott s egy órával azután tovább utazott Brindizibe.

— **Uj magyar nemes.** A király, a személye körüli miniszter ügyeinek ideiglenes vezetésével megbizott miniszterelnök előterjesztése folytán dr. *Kerékgyártó* Alajos budapesti egyetemi nyilvános rendes tanárnak, állandó nyugalomba helyezése alkalmából, a tanügy terén szerzett érdemei elismeréseül, a magyar nemességet a «vámos-györki» előnévvel dijmentesen adományozta.

— **Névmagyarositások.** *Schlesinger* Mór pécsi illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Ilona, László és Zoltán vezetéknevének «Szántó»-ra, *Polacsek* Lipót baczuri illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Pazmany»-ra, *Goldberger* (Wolf) Vilmos török-szentmiklósi illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Gál»-ra, *Pisztolka* Kálmán József, Béla Ödön és Mária Laura kolozsvári illetőségü ugyanottani lakosok vezetéknevének «Pusztai»-ra, *Katz* Dávid nagyváradi illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Karczag»-ra, *Löwi* Maier nagyváradi illetőségü budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Sándor és Andor vezetéknevének «Lévai»-ra, *Czitron* Dávid szászvárosi illetőségü petrillai lakos, valamint Netti, Hermin és Salamon nevü kiskoru gyermekei vezetéknevének «Mezei»-re, *Keimich* János bácsi pénzügyőri szakaszvezető fővigyázó vezetéknevének «Kemény»re, *Wessel* Zsigmond uj-dombovári illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Veszelei»-re, *Kakas* Ferencz kiskun-félegyházi illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének «Kovács»-ra, *Flesch* László zentai illetőségü m. kir. 5. honvéd gyalogezredbeli honvéd vezetéknevének «Faragó»-ra, *Zadravecz* Géza jankováczi illetőségü zombori lakos vezetéknevének «Szende»-re, dr. *Goldmann* Lipót nagykanizsai illetőségü ugyanotta gyakorló orvos vezetéknevének «Goda»-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte

— **Szenzácziós öngyilkosság.** Borossebes község lakosságát szenzácziós öngyilkosság tartja izgatottságban. Egy általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő ember, tegnap hajnalban, mint már emlitettük, golyót röpitett agyába, és meghalt. Az eset részletei a következők: *Schweizer* János néhány hónappal ezelőtt *Strasser* Lajos dulcselei földbirtokosnál volt alkalmazásban mint gazdatiszt. Nemrég váratlanul ott hagyta állását és a Strasser Lajossal társas viszonyban levő Milkó Vilmos fia borossebesi czég szolgálatába lépett titkári minőségben. Mondják, hogy ez állásceserének felesége volt oka, de ezek csak mende-mondák. Schweizer mindig a legjobb egyetértésben élt nejével, a kit rajongásig szeretett. Uj állását a leglelkiismeretesebben töltötte be, csakhamar megnyerve ez által főnökei becsülését és szeretetét. Tegnapelőtt is rendesen elvégezte napi teendőit s egy szóval, egy tekintettel sem árulta el, hogy ez alatt öngyilkossági tervekkel foglalkozik. Tegnap hajnalban Schweizer nővére, ki Gurahonczról jött hozzá látogatóba, pisztoly-durranást hallott a szomszéd szobából, melyben bátyja aludt. Rosszat sejtve, az ajtóhoz futott, és benyitott a szobába. Irtózatos látvány tárult szeme elé. Bátyja ott feküdt az ágyon, keservesen nyöszörögve. Jobb kezében görcsösen szorongatta a revolvert, fejéből patakokban ömlött a vér, pirosra festve a fehér ágyneműt. A kétségbeesett nővér sikoltozva kiáltott segitségért. Gyorsan orvosért küldöttek, ki a sebet azonnal kimosta, bekötözte, bár tisztában volt azzal, hogy az öngyilkos állapota reménytelen. Meg is mondotta a zokogó családtagoknak, hogy mondjanak le minden reményről. Egész délelőtt kinlódott a szerencsétlen titkár, mig végre délben a halál megváltotta szenvedéseitől. Az öngyilkos egy nyitott levelet hagyott hátra, melynek első része családjához szól és érzékeny hangon vesz tőlük bucsut.

— **Bourbon Elvira herczegnőről.** Don *Carlos*, spanyol trónkövetelő leányának szerelmi regénye egy ujabb fejezetéhez közelg. Mint Rómából jelentik, *Folchi* festő és *neje* válópöre hivatalos befejezést nyert s a törvényszék Folchit, nejének fizetendő 3600 lira évi apanagéra itélte. Most tehát semmi sem áll utjában a forró vérü szerelmes herczegkisasszonynak, hogy törvényesen is azé lehessen, a kit szeret s a kiért föláldozott mindent.

— **Lutri és házasság.** Bécsben érdekes pör van most folyamatban, a melynek tárgya valóságos vigjátéki motivumokkal van tele F. ur, nőtlen fiatal hivatalnok már évek óta, mindennap ugyanazon boltban vásárolta szivarkészletét. Mindennap bement és megvett 5 britannikát. Hogy a bolt egyuttal lottógyüjtőde is volt, az F. urat épenséggel nem érdekelte, mert ő nem bizott Fortuna istenasszony szeszélyeiben. Az elárusitó kisasszony egyszer megszólitotta F. urat, a mikor szivart vett, hogy tegyen lutriba, van három jó számja, a mit másnap biztosan ki fognak huzni. F. ur azt felelte, hogy ő nem szokott lutrizni. *Kati* kisasszony erre nevetve mondta neki.

— Tudja mit, tegye meg ezeket a számokat aztán ajándékozza nekem a reskontót.

F. ur gavallér volt és ugyis tett. Két forint erejéig megrakta a számokat s a reskontót odaadta Kati kisasszonynak és odaszólt a lánynak.

— De ha nyerni fog, hozzám jön ám feleségül!

— Jó. Volt a válasz.

Ezután az történt, hogy F. még aznap megbetegedett és bónapokig nem mehetett szivart vásárolni. Mikor pedig jobban lett s ismét bement a boltba, (megfeledkezve a lutri históriáról) csodálkozott, hogy Kati kisasszony nincs ott. Kérdezősködésére azt felelték, hogy a leány egy urtól kapott reskontóra sok pénzt nyert a lutrin és *férjhez ment*. Ekkor jutott eszébe az egész dolog s azonnal megindította a pert Katalin asszony ellen, azt hozva fel érvül, hogy csak olyan föltétellel adta neki a reskontót, ha nyerés esetén, az ő felesége lesz. A pör eldöntét nagy érdeklődéssel várják.

— **Anyagyilkosság véletlenségből.** Mélyen megrenditő szerencsétlenséget jelentenek Bécsből, a mely tegnap Währingen történt. Egy tiz éves fiucska vigyázatlanságból megölte az édesanyját. A' tragikus eset részletei a következők: *Markovetz* Mátyés, a Ferencz József-vasut kalauza ezelőtt két héttel Tullnban vásárolt egy puskát s azt az ajtó mögé támasztotta. Azóta ott állott, Markovetz neje, a 35 éves *Filomena* asszony, tegnapelőtt odaadta a fegyvert tizéves fiának, *Markovetz* Ernőnek s néhány papirosgyutacsot is adott hozzá azzal az utasitással, hogy mutassa azt meg *Katzer* Ferdinánd kalauznak. A gyermek abban a hitben, hogy a puska nincs megtöltve, megnyomta a kakast, a fegyver eldördült és a sörétszemek a tüzhelynél foglalatoskodó édes anyjának keblébe furódtak. A szerencsétlen asszonynak épen csak annyi ereje volt, hogy egy lépést tett ágya felé, aztán szó nélkül halva rogyott le az ágyra. A szerencsétlen gyermek mintegy megkövülve bámult édesanyja holttestére, a kinek kebléből a forró piros vér szivárogva folyt alá. S mikor a házbeliek beszaladtak a lövés zajára, a szerencsétlen gyermek csak akkor jött tudatára borzalmas cselekedetének s kétségbeesett sikoltozással rohant ki orvosért. Fájdalom, nagyon is késő volt. Az özvegy férj s négy gyermekének kétségbeesése határt nem ismer. A szerencsétlenség a legszélesebb körben mély részvétet okozott.

— **Megették a rókák.** *Horváth* Ferencz nagyhomondi községi kovácsot e napokban a pálfai erdőben holtan feküdve találták. A szerencsétlen ember részeg fővel kóválygott az uton, a melyről csakhamar letévedt. A téli hideg időben a szerencsétlen ember a nagy erdőségből nem tudott kiszabadulni és megfagyott. A hulla egyik kezét a rókák félig megették.

—

= **Életuntak.** *Hubert* József 21 éves kereskedősegéd tegnap hajnalban Madách-utcza 36. szám alatti lakásán mellbe lőtte magát. Hogy miért követte el tettét nem tudják. Most a Rókus-kórházban fekszik. — *Kovács* József pinczér tegnap este Budán a Spitzer-féle kékitőgyár előtt a Dunába ugrott. Az arra járók még idejekorán észrevették tettét s *Hajner* Ferencz rendőrrel kimentették a hullámok közül.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A Lotz-ünnepély.** *Izabella* főherczegasszony elvállalta az iparmüvészeti muzeumban *Lotz* Károly ünneplésére tartandó müvésvestély fővédnökségét és ezt az előkészitő bizottsághoz intézett igen szeretetreméltó és kegyes hangu levélben tudatta. A müvész-est körülbelül olyan lesz, mint a tavalyi nagy müvészünnep, de a résztvevők jelmez nélkül jelennek meg. Az ünnep szinhelyén több helyen buffet fog állani s mindegyik szabad lesz, ezért a rendezőség az estélyen való részvétel diját 10 forintban állapitotta meg. Az iparmüvészeti palota az estély alkalmára remek virágdiszitést kap s különösen bámulatosak lesznek a villamos világitási berendezések. A próbák már javában folynak s a hangverseny is igen eredeti és érdekes lesz.

— **A német császár és Sudermann Johannese.** A «Johannes» stuttgarti előadása után báró *Putlitznál*, az udvari szinház intendánsánál estély volt, a melyen *Sudermann* legmelegebb hangon emlékezett meg a házról, a hol a társaság együtt volt s ugy köszöntötte azt föl, mint ez ő «Johannesének» *otthonát*. Ennek az a magyarázata, hogy a darabot előbb Poroszországban a czenzura betiltotta, csak azután került Stuttgartban előadásra. A poroszországi czenzura tilalomnak pedig az az oka, hogy egy bibliai tárgyu *Wildbrandt*-féle szindarab szinre kerülése alkalmával *II. Vilmos* német császár ugy nyilatkozott, hogy az ilyen tárgyu darabokat le kellene tiltania a szinpadról. «*A császár mondta*» és a czenzura megjegyezte szavait, kiterjesztve azok értelmét Sudermann «Johannesére» is. Mikor aztán a német császár értesült arról, hogy a darabot a stuttgarti udvari szinház elfogadta, ő maga olvasta el a Johannest s egy meggyőződvén róla, hogy az semmi istentelenséget nem tartalmaz, megengedte, hogy Berlinben is előadják. Sudermann most egy uj darabon dolgozik, a melynek czime «*Kő-kövön*» lesz.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— *Zola Emil az esküdtszék előtt.* A párisi esküdtszék ma kezdi tárgyalni Zola Emilnek a Dreyfus-ügyből eredt pörét. A pör tárgyát tudvalevőleg Zolának ama hires nyilt levele képezi, melyben vádolja *Paty De Clamot*, hogy tudatlan, de ördögi szerzője egy igazságszolgáltatási tévedésnek, vádolja *Merciert* a bünrészességgel, vádat emel *Billot* ellen, hogy elfojtotta a Dreyfus ártatlansága mellett való bizonyitékokat, *Boisdeffret* és *Gouset* pedig azzal vádolja, hogy segitettek neki. Vádolja *Pellieuxt* és *Ravaryt*, hogy bünös vizsgálatot folytattak, vádolja továbbá *Belhomme*, *Varinard* és *Couard* szakértőket, hogy csalárd véleményt nyilvánitottak. Vádolja a hadügyminiszterium *elnökségét*, hogy utálatos sajtó-kampanyt, inditott a közvélemény félrevezetésére és saját büne eltusolására, vádolja végül az első *haditörvényszéket*, hogy megsértette a jogot, a mikor Dreyfust titokban tartott okirat alapján itélte el s vádolom a második haditörvényszéket, hogy tudva felmentett egy bünöst és ezt a törvénytelenséget parancsra követte el, a mi a törvény szigora alá eső vétség. — A *Gaulois* — mint Párisból táviratozzák — arról értesül, hogy *Billot* hadügyminiszter a Zola-pörben tanuknak megidézett tiszteket felhatalmazta, hogy az esküdtszék előtt megjelenhessenek.

MULATSÁGOK.

— **A Magyar gazdaasszonyok országos egyesülete** gróf *Batthyányi* Gézáné védnöksége alatt tegnap este saját leányárvaháza javára a vigadóban *álarczos bált* rendezett. A vigadó termeit zsufolásig megtöltötte az álarczosok nagy tömege, ugy hogy éjfél előtt tánczra még csak gondolni sem lehetett. A bál sorsolással volt egybekötve, a mi még mulatságosabbá tette a különben is sikerült estét.

HÁZASSÁG.

Esküvő. Diszes esküvő volt tegnap a dohány-utczai izr. templomban. *Singer* Szigfrid, a párisi Dynamit-Trust technikai igazgatója, *Singer* Zsigmondnak, a «Neue Freie Presse» budapesti képviselőjének öcsese vezette oltár elé *Schmidt* Erzsit, Schmidt Soma nagykereskedő leányát. A templom szorongásig megtelt a nászközönséggel, melynek soraiban ott voltak: *Mezei* Mór, *Gajári* Ödön, *Neményi* Ambrus, *Wolfner* Tivadar és *Sámuel* Lazár orsz. képviselők, *Décsey* Zsigmond táblai tanácselnök, *Vadnay* Andor csongrádi főispán, *Tarnay* Gyula borsodi alispán, báró *Schossberger* Nándor. Charles *Barbier*. a párisi dynamit-társulat elnöke, *Nor* Péter, a párisi Crédit Lyonais igazgatója, Martin *Fürth*, a bolgár fejedelem titkára Szófiából, *Mechwart* András vezérigazgató és még sok más helybeli és külföldi notabilitás. Az esketési szertartást *Kohn* Sámuel főrabbi végezte, a templomi énekkar pedig *Lazarus* főkántor vezetése mellett müködött.

GYÁSZROVAT.

Heumann Lipót, a «Takarékpénztár és zálogház-részvénytársaság» tisztviselője 36 éves korában Szabadkán elhunyt.

TÁVIRATOK.

Bécs, febr. 6. Ma ugy a német-nemzeti, mint a szláv diákok gyüléseket tartottak. A rendőrség czélszerü óvóintézkedéseket tett az összeütközések megakadályozására. A gyülések nyugodtan folytak le. Tiz letartóztatás történt, a rendőrséggel szemben tanusitott ellenszegülés miatt.

London, febr. 6. A Reuter-ügynökség jelenti Pretoriából tegnapi kelettel: A legfelsőbb törvényszék elnöke ujból táviratot intézett *Krüger* elnökhöz, melyben kijelenti, hogy az 1897. márcziusi megállapodást, hogy az alaptörvényt változtassak meg és a birák helyzetét tisztázzák, nem teljesitett, mely okból a megállapodást semmisnek tekinti.

London, febr. 6. Az itteni külügyi hivatalnál megerősitették ama hirt, bogy a felkelő szudániak az ugandai Lubwas-erődöt mult hó 9-én elhagyták és összes csapataikat a Victoria-Nyaura egy öblén dereglyékkel és csónakokkal átvitték. Harrison kapitány kétszáz katonával, két tábori ágyuval és ezer benszülöttel elindult, hogy a felkelőknek a Niluson való átkelését megakadályozza.

Athén, febr. 6. Thessziliában a véres összeütközések a katonák és parasztok közt egyre tartanak. Lámiából érkezett hirek 100 halottról és sebesültről beszélnek, a mi azonban tulzottnak látszik. A törökök több falut megszállottak.

Suda, febr. 6. *Canevaro* tengernagy a „Sardegna“ hajón Smyrnába utazott és tiz napig marad távol. Távolléte alatt a tengernagyok tanácsában *Hinke* osztrák-magyar ellentengernagy fog elnökölni.

Pétervár, febr. 6. A külügyminiszterium átalakitásáról szóló törvény, melyet ma tettek közzé, elrendeli a hivatalnoki létszám emelését és az összes politikai levelezésnek, beleértve a keleti ügyeket is, a miniszter irodájában való konczentrálását.

New-York, február 6. A „New-York-Herald“-nak jelentik *Panamából:* Costa-Ricában és Nicaraguában erős forradalmi mozgalom észlelhető, a mely mind a két állam kormányát fenyegeti. *Egyszerre négy helyen tört ki lázadás.* Nicaraguában a fölkelők megszállották San Juant. A costaricai fölkelőkről még eddig igen kevés hir érkezett.

Washington, febr. 6. A külügyi hivatal arról értesül, hogy San-Joséban (Costa-Rica) *forradalom ütött ki.*

Báró Calice a szultánnál.

Konstantinápoly, febr. 6. Báró *Calice* osztrák-magyar nagykövet, ki a merzinai ügyben tett ultimátum folytán egy ideig a selamlikról elmaradt, a tegnapi selamliknál ujra megjelent, minthogy a szultán 14 nap előtt azon óhajának adott kifejezést, hogy a nagykövetet ismét látni szeretné. A nagykövet multkori távolmaradásáért kimentette magát. A szultán a selamlik után hoszszabb magánkihallgatáson fogadta a nagykövetet, melynek folyamán a *szultán* György herczeg jelölését a krétai kormányzói állásra teljesen lehetetlennek mondta és ezt számos okkal is indokolta. Báró *Calice* Ausztria-Magyarország állásfoglalását illetőleg az eddigi konzervativ magatartásra utalt. Báró Calice megragadta egyuttal az alkalmat, hogy panaszt tegyen e miatt, hogy daczára annak, hogy a porta a szerződéses jogok megtartását illető reklamáczióknak helyt ad, a vidéki hatóságok azok keresztülvitelét halogatják, a mi Ausztria-Magyarországnak a portával szemben évek hosszu során át kipróbált barátságos magatartását tekintve, a szultán intenczióinak bizonyára nem felel meg. A *szultán* ezt megerősitette és megigérte, hogy megfelelő szigorubb utasitásokat fognak kibocsátani.

A helyzet Maczedóniában.

Konstantinápoly, febr. 6. *Markov* bolgár diplomácziai ügyvivőt a Yildiz-palotába hivták, a hol megkapta a választ emlékiratára. A válasz értelmében az üszkübi válit, valamint általában a vidéki hatóságok fejeit személyesen vonják felelősségre minden ezután előforduló erőszakoskodásért. Mindazokat, a kiket mint gyanusakat letartóztattak, haladéktalanul szabadon bocsátják. Az itteni tisztekből alakitott katonai biróság kedden kezdi meg a vizsgálatot. A szultán biztositja a pör rendszeres tárgyalását. A bolgár kormány azonban még a kompromittált kajmakám előmozditását követeli.

Az örmény patriarkátus feliratának 16 pontjában kifejezett óhajokra nézve, hétfőre várják azok teljesitésének kihirdetését. A két szubvencziót megadják, a hadmentességi adó ideiglenes elengedésébe beleegyeznek, az emigransok visszatérését és az örmények szabad utazását a belföldön megengedik, a katholikus-kérdést rendezik, valamint megengedik azt is, hogy a patriarkátus rendeleteit és az ülésekről szóló jegyzőkönyveket az itteni sajtóban közzé tegyék.

Annak a körülménynek, hogy az utóbbi időben itt több bombát találtak, nem tulajdonitanak jelentőséget. A bombák régebben készültek.

A közönség köréből.

BOGDÁN JÓZSEF
régi, legjobb hirnevü kocsigyáros
Budapest, IX., Páva-utcza 10-12.
ajánlja mindenfajta kocsigyártmányait a legjobb kivitelben s a legjutányosabb árakon. 3138
részletfizetésre is

KÖZGAZDASÁG.

Szolnok, február 6. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A tiszavidéki hitelintézet fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmával ma jubiláris közgyülést tartott. Ez alkalommal az árvaház számára nagy alapitványt tett.

Páris, febr. 6. A lisztkereskedők ma Francziaország nagyobb városaiban gyüléseket tartottak, hogy kijelöljék megbizottaikat a franczia molnárkongresszusra. Több gyülésen, nevezetesen Marseilleben az az óhaj nyert kifejezést, hogy a vámtariffát, valamint a buza, rozs, tengeri, rizs és bab behozatalára vonatkozó intézkedéseket megváltoztassak.

London, febr. 6. A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból, hogy az ottani földmüvelésügyi miniszterium hivatalnokai meglepetésüket fejezték ki báró *Hammerstein* porosz földmivelésügyi miniszternek a képviselőházban tett azon nyilatkozata felett, hogy az amerikai lovak ellen a takonykór beburczolásának megakadályozása végett vesztegzárt helyezett kilátásba. A hivatalnokok kétségbevonták a takonykór behurczolását amerikai lovak által és azt állitják, hogy a kór, ha a bevitel után lép fel, oly lovaktól származik, melyek már az illető helységben voltak. A külügyi bizottság elnöke megkérdeztetvén, kijelentette, miszerint világos, hogy a vesztegzár azon általános mozgalom keretébe esik, mely az amerikai termékek kizárására irányul.

A magyar kereskedelmi csarnok közgyülése.

A magyar kereskedelmi csarnok tegnap délután tartotta rendes évi közgyülését, a melyen a tagok nagy számmal jelentek meg. Haraszti *Jellinek* Henrik elnök a közgyülés megnyitása után üdvözölte az egybegyülteket s rövid visszapillantást vetett a csarnok mult évi müködésére. A választmány a lefolyt évben is nagy tevékenységet fejtett ki a kereskedelmi közügyek terén és kereskedelmi kérdésekben méltó szószólója és tolmácsa volt a kereskedelmi közvéleménynek. (Zajos éljenzés.)

A napirendre áttérve, az elnök a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Schreyer* Jakab titkárt, hitelesitésére *Harkay* Ede. *Horváth* Ferencz és *Bálint* József egyesületi tagokat kérte föl, a szavazás megejtésére pedig *Fon* Dezső elnöklésével szavazatszedő bizottságot küldött ki. A választmány jelentését az egyesület müködéséről a közgyülés felolvasottnak tekintette és egyhangulag elfogadta. *Singer* Bernát egyesületi pénztáros előterjeszti az ez évre szóló költségvetést 12.600 frt bevétellel és 12.480 frt kiadással. A közgyülés az előterjesztést egyhangulag elfogadta.

Wollák Soma könyvvezető bemutatta a zárszámadásokat, melyeket a közgyülés jóváhagyott és a felmentvényt minden irányban megadta. Ezután az alapszabályok részbeni módositása következett. A 4-ik szakaszt olykép módositották, hogy az egyesületbe mint alapitó tagok, részvénytársaságok, szövetkezetek, közkereset és betéti társaságok is beléphetnek. Az alapitó tagsági járulékot egyszer s mindenkorra 200 forintban állapitották meg. Ezután *Szerencs* János kir. tanácsos inditványára a közgyülés az igazgatóságnak buzgó müködéseért egyhangulag köszönetet szavazott. *Jellinek* elnök megköszönve az elismerést, kiemeli, hogy a fényes eredmény elérésében főrésze van dr. Schreyernek, a fáradhatatlan titkarnak. Lelkes éljenzés követte e szavakat, a mely után a választásokat ejtették meg. Számvizsgálók lettek közfelkiáltással *Auer* Gyula, *Klein* Berthold és *Mössmer* József. Választmányi tagokul megválasztattak: Adler Ignácz, Brust Dávid, Demjén Ignácz, Feldheim Jakab, Friedmann Ignácz, budai Goldberger Berthold, Grünwald Adolf, Grünbaum Miksa, Herz Vilmos, Kohner Agoston, Kriszháber Leó, Mautner Adolf, Pollák Mór, Pinkász Zsigmond, Porges Bernát, Radó Mór, Spitzer Ignácz, dr. Tolnai Lipót, Tsögl Henrik, Velvárt Lipót, Weisz Adolf és Weisz Nándor.

*

A közgyülést régi szokás szerint este fényes banket követte, melyen a csarnok vendégül látta a közélet számos kitünőségét és a rokon egyesületek képviselőit. Ott láttuk *Abonyi* Emil és *Schnierer* Gyula miniszteri tanácsosokat, dr. *Ballay* Lajos miniszteri osztálytanácsost, dr. *Falk* Miksa és *Lánczy* Leó országgyülési képviselőket, *Márkus* József főpolgármestert, *Halmos* János polgármestert, lovag *Falk* Zsigmondot, *Gelléri* Mórt, a sajtó képviseletében *Mandelló* Hugót, *Kálnoki* Henriket, *Deutsch* Antalt, *Friedmann* Lipótot és másokat.

A tosztok sorát *Jellinek* Henrik, a csarnok elnöke nyitotta meg. Szép beszédben fejtette ki, hogy az anyagi és szellemi kultura tényezői mennyire egymásra vannak utalva. Erő és hatalom, egység és gazdaság csak ott fejlődhetik, hol ezek a tényezők együtt egymással kölcsönös harmoniában, egymást tisztelve müködnek. Poharát a csarnok vendégeire üriti.

Zerkovics Emil megemlékezvén a főváros fejlődéséről, a város vezetőire: *Márkus* főpolgármesterre és *Halmos* polgármesterre üritette poharát. Dr. *Messinger* Simon szép szónoklatban a csarnok tiszteletbeli tagjait éltette.

Általános figyelem között szólalt fel azután dr. *Falk* Miksa, a ki humoros ötletekkel és pompás anekdotákkal tarkitott beszédével zajos derültségre és perczekig tartó tapsokra ragadta a hallgatóságot. Ő csak az előtte szóló beszédéből tudta meg, ugymond, hogy mint tiszteleti tagnak mi a hivatása. Eszébe jut az a két diák, a ki Svájczban utazva, Thun községhez ért. Az egyik felsóhajtott: «Wie schön ist Thun», a másik hozzátette, hogy: «Nichts thun, ist doch schöner». Mikor a közgyülésen elolvasta a választmány terjedelmes jelentését a csarnok nagy tevékenységéről, melyet a kereskedelem érdekében kifejtett, látja, hogy milyen szép dolog a munka. De mikor este idejön és eszik, iszik és mulat a csarnok tagjaival, akkor tapasztalja, hogy a «nichts thun» az még szebb.

Egy egyesület kormányzata olyan, mint egy zenekar, mely álljon bár a legnagyobb müvészekből, harmonikus előadást csak ugy produkál, ha erélyes jó képzett karmestere van. Poharát a választmány zseniális karmesterére, *Jellinek* Henrik elnökre és a kitünő első hegedüsre dr. *Schreyer* Jakab titkárra emeli. (Szünni nem akaró éljenzés és taps.)

Márkus József főpolgármester lelkesedéssel emlékszik meg a kereskedelem nagy hivatásáról és a kereskedelmi csarnoknak a magyarositás körül kifejtett nagy érdemeiről. Poharát a csarnok felvirágzására emeli. (Zajos éljenzés és taps.)

Schwarcz Antal, *Lánczy* Leót, mint a kereskedelmi kamara elnökét köszöntette fel.

Wollák Samu lelkes szavakban köszönte meg a főpolgármesternek elismerő szavait a kereskedelem magyarosodásáról. Ez volt a kereskedelmi csarnok fő hivatása, melyet maga elé tüzött és hogy e téren olyan nagy eredményeket ért el, főbüszkesége. Poharát a rokonegyesületek jelenlevő képviselőire emeli, a kik e téren a csarnokkal vállvetve küzdöttek. (Zajos tetszés.)

Halmos János polgármester gunyosan emlékszik meg arról az ósdi felfogásról, mely a kereskedő hivatását nem tartja uri dolognak és a kereskedelem felvirágzására iszik. (Eljenzés.)

Lánczy Leó nem tarthatja feladatának, hogy itt, ebben a körben a kereskedelem fontosságát fejtegesse. De örömmel mutathat rá az itt elhangzott szónoklatok révén is, hogy a fiatal kereskedői generáczió milyen képzett, milyen intelligens és mennyire magyar. Poharát a fiatal kereskedői nemzedékért üriti. (Nagy éljenzés.)

Vámbéry Ármin egy érdekes visszaemlékezésen kezdi. Mikor 1861-ben a felirati és határozati párt küzdött egymással, ő éppen egyik ázsiai utjára készült. *Kazinczy* Gábor, az akkori képviselőház aranyszáju szónoka mondta akkor neki beszélgetés közben, hogy valahogy ne hozzon magával ázsiai magyarokat, mert ezek is eleget veszekednek. Tényleg nincs is ázsiai magyarokra szükség, hanem olyanokra, a kik dolgoznak, ipart és kereskedést üznek. Poharát a magyar kereskedelemre üriti. (Zajos éljenzés és taps.)

Fürst Bertalan a sajtót, *Gelléri* Mór *Lánczy* Leoval szemben az öreg kereskedőket köszöntötte fel.

Schnierer Gyula szomoruan tapasztalja, hogy már rosszak a szemei és a csarnok tagjai közül sokat már nem ismer. De hát a rövidlátó, ha a partokon álló embereket nem is tudja egymástól megkülönböztetni, ha az árboczokat nem is látja, de látja a világitó tornyot, mely fénylik, ragyog és megmutatja az irányt. Ez a világitó torony a kereskedelmi csarnok. (Lelkes éljenzés.)

Dr. *Schreger* Jakab a csarnok titkára és ünnepelt első hegedüse, szép beszédben köszöni meg mind azon tényezőknek a fáradozásait, a kik a csarnokot feladatukban támogatták. Ezek között első a kereskedelmi kormány és poharát ennek jelenlevő képviselőire, *Abonyi* Emil miniszteri tanácsosra és dr. *Ballay* Lajos osztálytanácsosra üriti. (Hosszas zajos éljenzés.)

Nagy érdeklődéssel fogadták *Schwarcz* Ármin felszólalását. A magyar kereskedelem e derék nesztora még pár évvel ezelőtt alig hogy törte a magyar nyelvet, ma kifogástalan magyarsággal és lendületes szavakkal beszélt a kereskedelem nemzeti irányáról. A hallgatóság szünni nem akaró éljenzéssel jutalmazta az öreg ur szónoklatát.

A társaság kitünő hangulatban még sokáig volt együtt és a vidám poharazásnak csak a késő éjjeli órák vetettek véget.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

** **A közös függő államadóság kimutatása.** A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, 1898-ik évi február hó 4-én tartott 16-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1898. évi január hó végével következőnek találta: A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege: 1 forintosokban 699.848 frt, 5 forintosokban 109,464.550 frt, 50 forintosokban 9,003.200 frt, összesen 119,177.598 frt. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a forgalomban levő sóbányautalványok összege: 63,504.200 frt, összesen 182,681.798 frt. Megjegyeztetik, hogy ez évi január hóban elévülés folytán ujólag 4 drb 500 frt értékü sóbányautalvány leiratott, minélfogva sóbányautalványok helyébe ezentul csak 69.981.952 frt 50 kr erejéig bocsáthatók ki. A közös függő adósságnak közös költségen beváltandó 312 millió forintnyi összegéből az 1894: 24. t.-czikk rendelkezései értelmében mult évi deczember hó végéig 1, 5 és 50 frtosokban összesen bevonatott és mint törlesztett leiratott 199,300 153 frt, ellenben még törlesztetlenül maradt 112,699.847 frt. Nevezetesen az 1 frtos jegyekből, melyekből 1894. évi julius hó 24-én, mint az 1894: 24. t.-czikk életbelépésének napján még 57,883.361 frt forgalomban volt, ez évi január hó végéig bevonatott és mint törlesztett leiratott 57,183.513 frt, ellenben még forgalomban maradt 699.848 frt.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **Brüsszeli kiállitók Vörös államtitkárnál.** A budapesti kiállitók, kik a brüsszeli kiállitáson résztvettek, tegnap a magyar király szállóban értekezletet tartottak, melyben egyhangulag elhatározták, hogy *Vörös* László államtitkárhoz, ki mint a magyar osztály elnöke ennek sikere körül fáradhatlan müködést fejtett ki, *Brachfeld* Sándor vezetése alatt tisztelgő küldöttséget menesztenek e hó 13-án.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Értéktőzsde.** A vasárnapi magánforgalomban eleinte szilárd volt az irányzat s az üzérkedési értékek a csekély üzlet mellett is jelentékenyebb árelőnyre tettek szert. Végül azonban realizálásokra a legmagasabb jegyzések nem voltak fenntarthatók. — Köttettek: osztrák hitelrészvény 361.10—362, magyar hitelbank 381.50—383, osztrák-magyar államvasut 341.50—341.75, rimamurányi vasmü 246.50—247, közuti vasut 401.50—402. — Végül maradt az osztrák hitelrészvény 361.20—360.30.

** **A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület** vasárnap délelőtt tartotta az LVIII-ik közgyülését, *Kléh* István elnöklése mellett. Az igazgatóság részéről előterjesztett jelentésből kiemeljük a következőket:

Az intézet az 1897-iki üzletévre megelégedéssel pillanthat vissza. Mert noha ebben az évben — az ismeretes gazdasági viszonyok következéseképen — a kereskedelmi forgalom majdnem minden ága pangott s ennek folytán a pénzintézeteknél az év legnagyobb részében igen nagy pénzbőség is uralkodott — az igazgatóság a közgyülésnek mégis kielégitő eredménynyel számolhat be. Ezt csak az egyes üzletágak okszerü fejlesztésére irányitott ama következetes törekvésnek lehet köszönni, a mely most is minden nehézség ellenére lehetővé tette az igazgatóság kezelésére bizott nagy tőkéknek oly módon való gyümölcsöztetését, hogy az emlitett kedvezőtlen viszonyok befolyását ellensulyozni lehetett s az 1896-ik évi eredményt valamivel meghaladó tiszta jövedelem mutatható ki. — Az *összes forgalom* a lefolyt évben 2.651,713.337 frt 06 krra rugott, a mely összegben a *készpénz forgalom* 1.323,537.509 frt 88 krral szerepel. Az 1896. évben az összes forgalom 2.378,017,789 frt 96 kr volt, a készpénzforgalom pedig 1.169,273.029 frt 23 kr; a forgalomban tehát minden tekintetben nagyobb emelkedés mutatkozik. A *betéti üzlet* is kielégitő mértékben fejlődött. A takarékbetétek összes forgalma 188,865.159 forint 79 krra rugott, mig 1896-ban 175.921.357 frt 05 kr volt, a mely összegből a betétekre 97,434.430 frt 52 kr esik. A felek száma 308.002-ről 323.875-re s a forgalomban levő betéti könyvecskék száma 80.002-ről 80.436-ra emelkedett. A *takarékbetétek álladéka* az elmult év végén 132,938.032 frt 25 kr. volt; az emelkedés tehát, az 1896-ban elhelyezett összeghez képest, 8,302.861 forint 75 kr. A *váltóleszámitolási üzlet* forgalma 1897-ben 207,970.232 frtra, a jelzálogos fedezettel biztositott váltóké pedig 43,467.878 frtra rugott; tehát itt is tetemes emelkedés mutatkozik. A *tárcza-álladék* az év végével 35,160.263 frt 91 krral (1896-ban 34,856.280 frt 07 krral) záródott. A *jelzálogos-, községi- és egyéb kölcsönök* forgalma az elmult esztendőben is igen élénk volt. Folyósitott az intézet 22,688.180 forint 32 kr. kölcsönt. Hogy eme kölcsönök álladéka némileg apadt, az annak a körülménynek tulajdonitható, hogy az államkincstár az olyan ideiglenes kölcsönöket, a melyek különben csak évek mulva váltak volna esedékessé, igen rövid fölmondásra, rövid időn belül visszafizette. A *záloglevelek és kamatozó kötvények* elárusitása, különösen Ausztriában nagyobb nehézségekbe ütközött. Ausztriában a magyar kibocsátványok iránt táplált ellenszenvet bizonyos körökben, egyre hevesebben szitották s ezenfelül az 1898. január elsejével Ausztriában életbelépett uj járadékadó, a melynek alapján a magyar papirok az osztrák kibocsátványokkal szemben sokkal kedvezőtlenebb elbánásban részesülnek, az osztrák tőkepénzeseket a magyar papirok vásárlásától még inkább elriasztotta. Az igazgatóság kötelességének fogja ismerni, hogy olyan intézkedéseket tegyen, a melyek alkalmasak arra, hogy az emlitett osztrák viszonyok káros hatását az intézet kölcsönüzleteire a jövőben is sikeresen ellensulyozzák s ez üzletág tovább fejlődését lehetőleg biztositsák. Az *egyesület összes alapjai* 21,650.577 frt 18 krra rugnak. *Az 1897. évi tiszta nyereség 2,501 299 frt 17 kr.* Javasolja az igazgatóság, hogy az alapszabályszerü jutalékok levonása után rendelkezésre maradandó 2,290.470 frt 09 krból adassék *osztalékul minden egyes részvény után 400 frt;* köz- és jótékony czélokra 30.000 frt; a tisztviselők külön jutalmazására 25.000 frt; a választmány alapszabályszerü dijazására 15.000 frt s a fennmaradó 214.220 frt 09 kr vitessék át az 1898. üzletév nyereség- és veszteség számlájára. Javasolja továbbá, hogy a kötvények további kibocsáthatása czéljából szükséges alapszabály-módositásokhoz járuljon hozzá a közgyülés. Fájdalommal jelenti végül az igazgatóság, hogy a választmány egyik buzgó tagja *Koronghy* Henrik elhalálozott s bejelentette *Biró* Zsigmond igazgató, hogy az elhalálozott dr. *Mészáros* Károly felügyelő-bizottsági tag halálán az igazgatóság már jegyzőkönyvileg fejezte ki a részvétét s javasolja, hogy most ugyanezt tegye a közgyülés is. (Helyeslés.)

A közgyülés az igazgatósági jelentést dr. *Preyer* Hugó részvényes inditványára felolvasottnak tekinti s a felügyelő bizottságnak *Biró* Zsigmond által való felolvasása után az alapszabályoknak az 1897. évi XXXIII. t.-cz. értelmében való módositására előterjesztett javaslatot a közgyülés dr. *Preyer* Hugó inditványára en block elfogadja. *Rakovszky* Géza részvényes inditványára pedig az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a közgyülés jegyzőkönyvi köszönet szavazása mellett a felmentvényt megadta s az összes jelentéseket egyhangulag tudomásul vette.

Kléh István igazgató elnöknek azt az inditványát is egyhangu tetszéssel fogadták, hogy a váltótörvényszék által az alapszabálymódositásnál óhajtott lényegtelenebb változtatásokra nézve az igazgatóság közgyülés összehivása nélkül rendelkezhetik.

Ezután a választások ejtettek meg. A felügyelő bizottság igy alakult meg: *Beniczky* Ferencz (1193 szavazat), *Baumgarten* Lajos (1193 sz.), *Falk* Miksa (1176 sz.), dr. *László* Zsigmond (1193 sz.), *Polónyi* Géza (uj, dr. Mészáros Károly helyett: 1031. sz.), *Tahy* István (1190 sz.), *Unger* Alajos (1191. sz.). Két választmányi tagsági hely is üresedett meg: *Koronghy* Henriké, ki elhalálozott és *Polónyi* Gézáé, ki felügyelő bizottsági tag lett. 999 leadott szavazat közül e két választmányi tagsági helyre 926 *Haáder* Györgyre és 950 dr. *Preyer* Hugóra esett. A választások megejtése után kisfaludi *Lipthay* Pál részvényes az igazgatóságnak felügyelő-bizottságnak s a tisztikarnak köszönetet inditványozott, mit a közgyülés egyhangulag meg is szavazott. Ezzel a népes közgyülés véget ért.

** **A Budapest-lipótvárosi takarékpénztár-részvénytársaság** tegnap tartotta évi közgyülését *Hüttl* Tivadar elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése, melyet felolvastak, kiemeli, hogy a pénzügyi viszonyok az elmult évben sem voltak alkalmasak arra, hogy a takarékpénztári üzleteken kivül az intézet más ágakra is kiterjeszkedett volna. Azonban daczára a gyenge termés bénitó hatásának, minden vonalon előmenetelt értek el. Az intézet *hitelegylete* oly lendületet vett, a mely alkalmas a várakozások teljes kielégitésére; részvéttel emlékezik meg a jelentés dr. *Ullmann* Sándor igazgatósági tag haláláról, aztán a következőket konstatálja: az 1897. év összes forgalma 144,534.011 frt 98 kr., a pénztári forgalom 47,526.862 frt 27 kr., tárczaálladék az év végén 3056 váltó = 1,366.971 frt, betétálladék az év végén 721.695 frt 50 kr., előlegüzletben álladék az év végén 317.037 frt 77 kr., a hitelegylet álladéka az év végével 1,214.389 frt 71 kr., az 1896/7. üzletév *73.080 frt 85 kr. nyereséggel zárul*, a miből megtéve az alapszabályok szerint való levonásokat, a közgyülésnek 60.028 frt 75 kr. áll rendelkezésre. Ez összegre nézve inditványozta az igazgatóság, hogy a második üzletév osztalék-szelvénye 5 frtjával való beváltására 50.000 frtot, a tartalékalap külön javadalmazására 7076 frt 75 krt forditsanak, a fenmaradó 2952 frtot pedig, mint nyereséget, átvigyék az uj üzletévre. A közgyülés elfogadta ez inditványt s ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelőknek egyhangulag megadta a felmentvényt. Ezután dr. *Perl* Soma javaslatára az igazgatóságnak és a tisztikarnak, valamint *Kállay* Gyula inditványára *Schwartz* Izidor vezérigazgatónak köszönetet szavaztak. Az igazgatóság tagjai lettek: elnök *Hüttl* Tivadar, alelnökök lovag *Falk* Zsigmond és *Linzer* Imre, tagok: dr. *Bródy* Samu, *Deutsch* Antal, *Freund* Zsigmond, dr. *Hajós* Zsigmond, *Mezei* Gyula, *Neuschlosz* Marcel, *Rieger* György, *Sonnenberg* Imre és *Schulz* Manó; ügyvezető-igazgató *Schwarcz* Izidor. Felügyelőbizottsági tagok: dr. *Pollák* Rezső, dr. *Brüll* Mór, *Gomperz* Emil, *Gyenes* Lajos, *Korb* Géza és *Mezey* Lajos.

** **A Magyar forgalmi bank mint szövetkezet** vasárnap tartotta közgyülését dr. *Leitner* Adolf elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint az összforgalom 6,673.893 frt 98 kr. volt. A tiszta nyereség 4,553 frt 57 krt tett ki. Ez összegből a tartalékalaphoz 5%-ot, 227 frt 67 krt, az igazgatóság jutalékára 683 frtot forditanak, a részjegyek után 5% fejében 3400 frtot fizetnek ki, a fenmaradó 242 frt 89 krt uj számlára viszik.

** **A Kőbányai takarékpénztár r.-t.** vasárnap tartotta közgyülését *Feszty* Gyula elnöklete alatt. A lefolyt üzletév 33.235 frt 94 kr. tiszta nyereséggel zárult. Ebből az alapszabályszerü levonások után osztalékul 2500 részvény után 8 frtjával 20.000 frtot fizetnek ki, a tartalékalaphoz 7819 frtot csatolnak, s a fenmaradó 1465 frt 4 krt uj számlára irják. A részvényszelvényeket e hó 7-től fizetik ki. A felmentések megadása után az igazgatóságból kilépő *Dlauhy* Guidot, *Feszty* Gyulát és *Todoreszku* Pált, valamint a felügyelőbizottság tagjait ujra megválasztották.

** **A Fővárosi szatócsok, kereskedők és italmérők társulata** tegnap tartotta évi rendes közgyülését *Kramer* Miksa elnöklésével. A népes közgyülés az elnökség jelentését és az előterjesztett záró számadást egyhangulag tudomásul vette s a felmentvényt megadta minden irányban. Azután a választások következtek. Megválasztották egyhangulag elnökké: *Kramer* Miksát, alelnökké: *Schanzer* Samut és *Wollitzer* Józsefet. Választottak még 5 számvizsgálót és harmincz választmányi tagot.

Budapesti konzum-sertésvásár.

Budapest, február 5. (A budapesti közvágóhid marhavásár igazgatóságának jelentése az *Egyetértés* számára.) A ferenczvárosi petroleum-raktárnál levő fő- és székvárosi konzum-sertésvásár árjegyzése.

Nap	Érkezett: hány wag.	Érkezett: hány drb	Elszállittat.: budapesti fogyasztásra	Elszállittat.: Vidékre	Elszállittatlan visszamaradt	1895. évi julius 3-tól érkezett összesen	Napi árak: 250—280 klgr. sulyban	Napi árak: 300—380 klgr. sulyban	Napi árak: malacz	Különfélék
január 30.	—	190	261	—	134	—	50—52	49—50	—	—
„ 31.	—	638	616	—	155	—	50—52	48—50	—	—
febr. 1.	—	739	689	—	204	—	50—52	49—51	—	—
„ 2.	-	401	200	—	405	—	49—52	50—51	—	—
„ 3	-	642	722	—	306	—	49—52	50—52	—	—
„ 4.	-	705	696	—	314	—	50—52	50—52	—	—
„ 5.		156	233	—	236	—	51—52	47—49	—	—

Napirend: 1898. február 7.

Naptár: Hétfő, február 7. Róm. kath. Romuald ap. — Prot.: Rikárd. — **Görög-orosz:** (jan. 26.) Xenophon. — Zsidó: Schebat 15. Fák ünnepe. **Nap kél:** 7 óra 3 p., nyugszik 4 óra 53 perczkor. — **Hold kél:** 6 óra 1 p. este, nyugszik: 7 óra 4 perczkor reggel.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órától 5-ig.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10-ig.

A főváros magánépitési bizottságának ülése az ujvárosházán d. u. 5 órakor.

Az akademia II. osztályának ülése d. u. 5 órakor.

A szabad liceum felolvasása. A VII. kerületi főgimnáziumban felolvas 5—6-ig.

Engedélyezési értekezlet a gellérthegyi sikló ügyében. d. e. 11 órakor a kereskedelmi minisztériumban.

Nemzeti muzeum: természetrajzitár nyitva dél előtt 9-től d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat kiállitása nyitva 5—8-ig este.

Gazdasági muzeum nyitva a szerdai nap kivételével, a mely napon zárva van, naponkint d. e. 10 órától 1-ig, d. e. 3-tól 6-ig. A muzeum látogatása mindig ingyenes.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

Magyar körkép-társaság (városliget) *Krisztus a kereszt-fán és Jeruzsálem* óriási körkép. Látható reggeli 9 órától délután 4 óráig. Belépődij 50 kr., gyermekjegy 30 kr

Magyar kereskedelmi muzeum. Állandó kiállitás: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, délelőtt 9 órától délután 5-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u 2-ig. — Magyar házi ipar központi bazár Kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., d. e. 9—12. és d. u. 3—6 óra között.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

Zárva.

—

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

Blaha Lujza asszony, mint vendég.

Talmi herczegnő.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irták Makai Emil és Kövesi Albert. Zenéjét szerzette Konti József.

Személyek:

Dárius herczeg — Németh
Mirabella — M. Csatai Zs.
Gaston — Raskó
Margarita — F. Hegyi A.
Kazimir — Vidor
Ivonne — Blaha L.
Cognac báró — Solymosi
Rigobert — Ujvári
Puffancs — Bokor
Kikiáltó — Várnai
Ajtónálló — S. Harmath

Kezdete 7 órakor.

—

Fővárosi gyermek szinház.

Igazgató: FELD ZSIGMOND.

Azujlövölde disztermében, bejárat Rottenbiller-utcza 37/6.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

Zárva.

—

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

A bibliás ember.

Zenés szinjáték 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzette Kienzl Vilmos. Forditotta Radó Antal.

Személyek:

Kurátor — Szendrői
Marta — Kaczér M.
Magdolna — Hilgermann
János — Takáts
Mátyás — Arányi
Xavér — Dalnoki
Antal — Várady
Frigyes — Kornai
Neje — Berts Nimi

Kezdete 7 órakor.

—

MAGYAR SZINHAZ

Budapest, 1898. febr. 7-én.

A GÉSÁK

vagy

Egy japán teaház története.

Énekes játék 3 felvonásban. Irta Owen Hall. Forditották Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Sidney J.

Személyek:

Reginald — Szentmiklósy
Bronville — Ferenczi K.
Cunningham — Odry Z.
Grimston — Iványi A.
Stanley — Serlegi I.
Downey — Erdődy Lilla
Bolton — Fodor R.
Vun-Csi — Sziklay K.
Imári márki — Boross E.
Mimóza — Vlád Gizella

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

Folt a mely tisztit.

Dráma 4 felv. Irta Echegaray József. A spanyol eredetiből forditotta Patthy Károly.

Személyek:

Matilde — Márkus E.
Enriquetta — Maróthy M.
Concepcion — Helvey L.
Dolores — Keczeri I.
Fernando — Mihályfi
Don Justo — Bercsényi
Don Lorenzo — Császár
Julio — Ivánfi
Szolga — Narczisz

Kezdete 7 órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1898. febr. 7-én.

A nőszabó.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Feydeau G. Ford. Komor Gy.

Személyek:

Moulineaux — Góth
Yvonne — Kalmár P.
Aigrevillené — Hunyadi M.
Aubin Anatole — Gál
Susanne — Delli E.
Cassinet — Balassa
Róza — Varsányi I.
Pompenette — Pécsi P.
D'Herblayné — Berzétei I.
Etienne — Szerémi

Kezdete 7½ órakor.

—

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház játékrendje: *Kedden* She. *Szerdán* nincs előadás. *Csütörtökön* A portici-i néma. *Pénteken* She. *Szombaton* Bohémek. *Vasárnap* Tannhäuser.

A nemzeti szinház játékrendje: *Kedden* Rafael. *Szerdán* Marcelle. *Csütörtökön* Francillon. *Pénteken* Fra Girolamo. *Szombaton* Pry Pál. *Vasárnap* Folt, a mely tisztit.

A várszinház játékrendje: *Csütörtökön* Rantzauk. *Szombaton* Marcelle.

A népszinház játékrendje: *Kedden* A varázsgyürü. *Szerdán* Talmi herczegnő. *Csütörtökön* A Baba. *Pénteken* Talmi herczegnő. *Szombaton* Talmi herczegnő, *Vasárnap* délután A tót leány, este A baba.

A vigszinház játékrendje: *Kedden* A nőszabó. *Szerdán* A nőszabó. *Csütörtökön* Tina di Lorenzo-Flavio Ando és társulata vendégszerepléséül. Magda (Otthon.) *Pénteken* Tina di Lorenzo-Flavio Ando és társulata vendégszerepléséül Adriana Lecouvreur. *Szombaton* Tina di Lorenzo és társulata vendégszerepléséül Il Padrone Delle Ferriere (A vasgyáros.) *Vasárnap* délután Szőke Katalin, este Tina di Lorenzo és Flavio Ando vendégszerepléséül: Fedora.

A magyar szinház játékrendje: *Kedden* Dupla feleség. *Szerdán* Kikapós patikárus. *Csütörtökön* Dupla feleség. *Pénteken* A gésák, vagy egy japáni teaház története. *Szombaton* A könyvtáros (először.) *Vasárnap* délután A gésák, vagy egy japáni teaház története, este A könyvtáros (másodszor.)

Somossy Mulató
(Nagymező-utcza).

Kezdete 8 órakor. Vége 12 órakor.

Ma Hétfőn, csak egy pár napig, rövid ideig vendégszereplés a **MAURISCH** énekesnőnek. **Mdlle ROSIDA RITORI,** nevezve a fekete Venus a Skala szinház csillaga Párizsban. **Szerdán, február 9-én** a már lekötött szerződések, vendégszereplések miatt **utolsó nagy Monstre álarczosbál.** — **Csütörtök február 10-én** bucsu jutalomjáték **STEIDLER JÓZSEF** urnak. — **Péntek, február 11-én WITTELS GYULA** ur vendégszereplése az egész uj társulatával.

Csak azon jegyek érvényesek, melyek a pénztárnál és az Andrássy-ut 38-ik számu tőzsdében váltattak.

FOLIES CAPRICE
Rostély-utcza 2. (Károly-kaszárnya.)

Ma

„A GÉZÁK“

vagy:

Egy tabáni kávéház története.

Végül

Az ellopott hozomány.

Irta: Leitner H.

Továbbá fellépnek a bájos **MARGOT nővérek**.

Előkészületben:

Fiu-e, vagy leány?

Irta H. I.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080

Ma este az étteremben **Radics Vilmos** ismert s kedvelt zenekara játszik **Kezdete 8 órakor.**

Kis hirdetéseket
elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Andrássy-ut 51. (Oktogon.)

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 50. sz. (Baross-utcza sarkán.)

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám, valamint minden **hirdetési iroda.**

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcso áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 31885

Nevelőnőket magyar, német, franczia és angol nemzetiségüeket, bonneokat és ovónőket lelkiismeretesen ajánl és elhelyez **Szegheőné S. Lujza, Budapest, Andrássy-ut 28.** 32847

Fillokszera pusztitotta szőlőterületeket veszek, esetleg saját veszélyemre a tulajdonos érdekében ujra telepitek. **Pénzelőleget** közhivatalnokok fizetésére szerzek. Válaszbélyeg csatolandó, Budapest, Csömöri-ut 50. I/10. **Darvas Béla**. 32750

Állást keres. Egy idősebb koru egyén, ki mint gazdatiszt és számvevő gazda müködött, óhajtana vidékre menni mint gazda, portás, vagy felügyelő oly helyre, hol sertéstenyésztés van, hogy azokat orvosolhassa. Czim a kiadóhivatalban. 10785

Teljes ellátást keres egy jóravaló fiatalember csakis szerény feltételek mellett keresztény polgári családnál. Levelek az ár megjelölésével a kiadóhivatalba küldendők „**teljes ellátás**“ czim alatt. 10813

Amortizácziós kölcsönöket budapesti házakra és telkekre I., II. és III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre minden előzetes költség nélkül közvetitek a legrövidebb idő alatt előkelő fővárosi intézetnél csekély utólagos honorárium fejében. Telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv szükséges. Értekezhetni d. u. 1—3-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 10798

HA BETEG A NŐ
sok esetben a rendellenes vérzés egyedül okozója. Biztos sikerü gyógyszer ellene a „**HYDRASTIS LABDACSOK**“, ára: 1 adag 2 forint 50 kr., fél adag 1 frt 50 kr.

Vértisztátalanságnál, bujakóros s egyéb bajoknál páratlan hatásu a „**Szárcsa-kivonat**“, ára: 1 üveg 3 frt, fél üveg 1 frt 60 kr. **Epilepszia** (rosszbetegség) idegesség, ideges sziv- és főfájásoknál **rendkivüli hatással** használtatik a „**Liquor contra epilepszia**“. Számos elismerő levél. 1 üveg 3 frt, fél üveg 1.60. Egyedüli készitője: 32724

VÁRADI-féle gyógyszertár **Szolyvahársfalva.**

Az 1895. évi cairói és 1896. évi londoni kiállitásokon aranyérem és diszoklevéllel kitüntetve.

„REUMA-SZESZ”
orvosi tekintélyek által kitünőnek elismert külszer. Bámulatos gyors és biztos hatásu a test bárminemü fájdalmai u. m. **reuma, csuz, ischias, köszvény, szaggatás, szurás, nyilalás** stb. ellen. **Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.** 1 üveg ára **1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fil.** Kapható a főváros és vidék összes gyógytárában, ugyszintén a készitő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely, 173. sz. Főraktár: **Török J. gyógysz. urnál, Bpest, Király-u. 12. sz.** és **Dr. Egger-féle gyógyszertár a „Nádor“-hoz.** 32102

Magyar királyi államvasutak.

192049/97. C. II.

Hirdetmény.

Németország-Zimony átmeneti áruforgalom. (Gevelsberg, Nord, állomás bevonása az 1. sz. (vas) áruczikk dijszabásba.)

A Németország-Zimony átmeneti áruforgalom számára 1895. évi november hó 1-től érvényes dijszabásban foglalt 1 számu (vas stb.) áruczikk dijszabásba folyó évi február hó 1-től kezdve az elberfeldi kir. vasutigazgatóság Gevelsberg (Nord) állomása a Gevelsberg-Haufe állomásra nézve érvényes dijtételekkel bevonatik.

Budapest, 1898. január hó 12-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes vasutak nevében is.

A
magyar villamossági részvénytársulat
t. cz. részvényesei az **1898. évi február hó 20-án délelőtt 11 órakor** a Budapesten, V., Váczi-ut 76. sz. alatti központi telep igazgatósági épületében tartandó

negyedik rendes közgyülésére
tisztelettel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések a lefolyt év üzleti eredményéről.
2. Az igazgatóság által megállapitott mérleg előterjesztése és határozathozatal a nyereség mikénti felosztása iránt, kapcsolatban a fölmentvénynek az igazgatóság, valamint a felügyelő bizottság részére való megadásával.
3. Az alapszabályok 13. §-nak alapján kisorsolt három igazgatósági tag helyébe uj igazgatósági tagok választása.
4. Az alapszabályok 21. §-nak rendelkezéséhez képest felügyelő bizottság választása.

Budapesten, 1898. február havában.

Az igazgatóság.

A társulat alapszabályainak értelmében husz részvénynek birtoka egy szavazatra jogosit. Azon részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni ohajtják, tartoznak részvényeiket legalább 8 nappal a közgyülés előtt elismervény ellenében letéteményezni.

Ezen letéteményezés a társulati pénztárnál, vagy a leszámitoló és pénzváltóbank helybeli pénztáránál történhetik.

A szavazati jog személyesen, vagy meghatalmazott által gyakorolható; meghatalmazás csakis részvényesnek adható; testületek, intézetek és kereskedelmi czégek, valamint nők és kiskoruak jogi képviselőik által vehetnek részt, ha az utóbbiak nem is volnának részvényesek.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Hirdetések felvétetnek e lap részére a kiadóhivatalban IV., ker., Papnövelde-utcza 8. szám alatt.

ÉNZT SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafizethető tetszésszerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad **KŐVÁRY ÁRMIN** bank- és váltóüzlete Kossuth Lajos u. 4. Dreher-féle palota

Matico-injectio
GRIMAULT & Co PARIS

Matico leveleiből készült ártalmatlan szer legrövidebb idő alatt gyógyitja a **titkos betegségeket,** mint **hólyaghurut,** kankó stb. még akkor is, ha az régi s elhanyagolt volna is. — Egy üveg ára 2 frt.

Matico-tokocskák
(Capsules matico)

a gyógyuláshoz nagy mérvben hozzájárulnak, a javulást gyorsitják. — **Fecskendők** minőség és czélszerüség szerint 1 frt, 60 kr, 35 kr és 25 kr, ugyszintén suspensoriumok mindig készletben.

Egy üveg ára 2 frt 50 kr.

Magyarországi főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára Budapest, király-utcza 12.

Hirdetmény.
A SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság

részvényesei a **Budapesten, 1898. évi február hó 20-án délelőtti 11 órakor** a Magyar országos központi takarékpénztár üléstermében (IV., Deák Ferencz-utcza 7. szám) megtartandó

XXIX-dik rendes közgyüléshez
ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapitása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában, felmentvény az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztása.
5. Három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása.

☞ Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt, a **Magyar országos központi takarékpénztárnál** (IV., Deák Ferencz-utcza 7. sz. a.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében legkésőbb bezárólag **1898 évi február hó 16. napjáig** letéteményezni tartoznak. Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkivántatik, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb iratott a letevő saját nevére.

Az igazgatóság jelentése a közgyülést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvehető.

32848 *Az igazgatóság.*

MAGYAR KÖNYVTÁR
Szerkeszti: **RADÓ ANTAL.**

A „**Magyar Könyvtár**“ nagyszabásu uj gyüjteményes vállalat, mely jó könyveket a lehető legolcsóbb áron hoz forgalomba.

A „**Magyar Könyvtár**“ felöleli a régi és az ujabb **magyar** irodalmat, valamint a **külföldi** irodalmak szinét javát.

A „**Magyar Könyvtár**“ nagy figyelmet fordit a magyar és az idegen klasszikusokra, az előbbieket gondos szövegkiadásban, az utóbbiakat a legjelesebb forditásokban bocsátva közzé.

A „**Magyar Könyvtár**“ külön iskolai kiadásokat is nyujt, alkalmazkodva a középiskolai tantervekhez.

A „**Magyar Könyvtár**“ közöl kisebb regényeket, elbeszéléseket, szindarabokat, verses munkákat.

A „**Magyar Könyvtár**“ a szépirodalom mellett az ismeretterjesztő irodalomnak is tág tért nyit: közöl történeti, irodalomtörténeti és rokontárgyu müveket is.

A „**Magyar Könyvtár**“ famentes, sohasem sárguló papiron, világos, tiszta nyomással jelenik meg.

A „**Magyar Könytár**“ egy-egy füzete 3—4 ivnyi s a körülményekhez képest nagyobb is lesz.

A „**Magyar Könyvtár**“ **egy-gy füzetének ára 15 krajczár.**

Havonként legalább két füzet jelenik meg.

A „**Magyar Könyvtár**“ első tiz füzete már megjelent és következő:

1. **Katona.** Bánk-Bán. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt.
2. **Guy de Maupassant.** Elbeszélések. Forditotta Tóth Béla.
3. **Berzsenyi** válogatott ódái, életrajzi bevezetéssel.
4. **Coppée Fer.** A kovások sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények. Ford. Radó Antal.
5. **Kisfaludy.** A kérők. Beöthy Zsolt bevezetésével.
6. **Sipulusz.** Humoros tárczák.
7. **De Amicis.** A bor, ford. Tóth Béla.
8. **Zrinyi.** Szigeti veszedelem,
9. **De Maurier-Potter** Trilby. Ford. Fái J. B.
10. **Csokonay.** Dorottya.
11. 12. **Arany J.** válogatott balládái.
13. Olasz elbeszélők.
14. **Petőfi.** Utirajzok.
15. A kaméliás hölgy, Dumas drámája.
16. **Szomaházy.** Légyott hármasban.
17. Franczia elbeszélők.
18. A becstelenek.
19. **Kisfaludy K.:** Válogatott költ.
20. 21. **Shakespare:** Szentiván éji álom.
22. **Kármán:** Fanny hagyományа.

Egy-egy füzet ára 15 kr.

A pénz előzetes beküldése esetén bérmentve küldi az

„EGYETÉRTÉS“

kiadóhivatala Budapesten, IV. ker. Papnövelde-utcza 8.

Magyar királyi államvasutak.

2003/C. II. szám.

Hirdetmény.

Áruforgalom egyrészt Románia, másrészt Ausztria-Magyarország és Németország között. (A III. pótléknak érvénybeléptetése a dijszabási I. rész B. szakaszához).

F. év márczius 1-én és a mennyiben dijemelések állanak be, f. év április 1-től való érvénnyel a fenti áruforgalomra érvényes dijszabási I. rész B szakaszához a III. pótlék lép érvényben, mely kazán kocsikkal való elbánásra uj határozmányokat, továbbá az áru osztályozásnak és az abban megnevezett áruczikkek jegyzékének megváltoztatását és kiegészitését tartalmazza.

A pótléknak példányai a részes vasuti igazgatóságoknál szerezhetők meg.

Budapesten, 1898. évi január hó 20-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasuti igazgatóságok nevében is.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.
Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

	Útvonal							
Abbazia	Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. / Abbazia-Mattuglie	ind. / érk.	7·30 reggel / 8·46 este	7·45 este / 9·30 d. e.		Menettérti jegyek 60 napig érvényesek gyorsvonatokra I. 52·40, II. 39·30, III. 26·20 frt. Menettérti jegyek 60 napig érvényesek 7 napi ellátással a déli vasut szállóiban I. 88 II. 75 frt.
Görz	Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. / Görz	ind. / érk.	7·30 reggel / 9·43 este	7·45 este / 10·56 d. e.	9·26 este / 6·34 este	60 napig érvényes menettérti jegyek, gyorsvonat I. 55·70, II. 41.80, III. 27·85 frt.
Bozen-Gries	Kanizsa-Pragerh.-Marburgon át	Budapest d. v. / Bozen-Gries	ind. / érk.	7·30 reggel / 5·53 reggel	7·45 este / 1·43 d. u.		Gyorsvonatu menettérti jegyek 60 napig érvényes: I. 61·50, II. 46·10, III. 30·75 frt.
Meran	Kanizsa-Pragerh.-Marburgon át	Budapest d. v. / Meran	ind. / érk.	7·30 reggel / 8·02 d. e.	7·45 este / 2·59 d. u.		**Bozen-Gries** állomásig 60 napig érvényes menettérti jegyek, gyorsvonat I. 61·50, II. 46·10, III. 30·75 frt.
Arco	Kanizsa-Pragerh.-Marburgon át	Budapest d. v. / Arco	ind. / érk.	7·30 reggel / 9·50 d. e.	7·45 este / 5·42 d. u.		Menettérti jegyek **Mori** állomásig 60 napig érvényesek gyorsvonatokra I. 69.—, II. 51·75, III. 34·50 frt.

Magyar családnál nem szabadna hiányoznia!

Egy füzet **ára csak 30 kr.**

Előfizetés:

5 füzetre 1 frt 50 kr.
10 „ 3 „ — „
40 „ 12 „ — „

Az egész mü 40 füzetnél több nem lesz.

Remek kivitelü szines képmellékletekkel!

Emlékmü
a nép felszabadulásának
50 éves jubileumára.

A MAGYAR NÉP MULTJA ÉS JELENE
IRJA:
BENEDEK ELEK.

Szines mellékletekkel.
Számos képpel.

Minden iskolai könyvtárnak nélkülözhetlen!

Előfizetéseket elfogad az **„EGYETÉRTÉS“** kiadóhivatala Budapest, Papnövelde-utcza 8.

Egy füzet **ára csak 30 kr.**

Számos diszes illusztráczióval van ellátva!

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából, IV., Papnövelde-utcza 8. sz.